PREIĻU RAJONA LAIKRAKSTS

NOVADNIEKS

● TREŠDIENA, 2002. GADA 13. MARTS ● Nr. 20 (7265) ● Cena mazumtirdzniecībā Ls 0,24

Sociāli neaizsargātie mūsu sabiedrībā

Kāpēc cilvēki nokļūst sociālajā dzīvoklī, lasiet 6. un 7. lappusē.

Sociāli neaizsargātie mūsu sabiedrībā

● Kas tas ir — sociālie dzīvokļi? Kā un kāpēc cilvēki tajos nonāk?

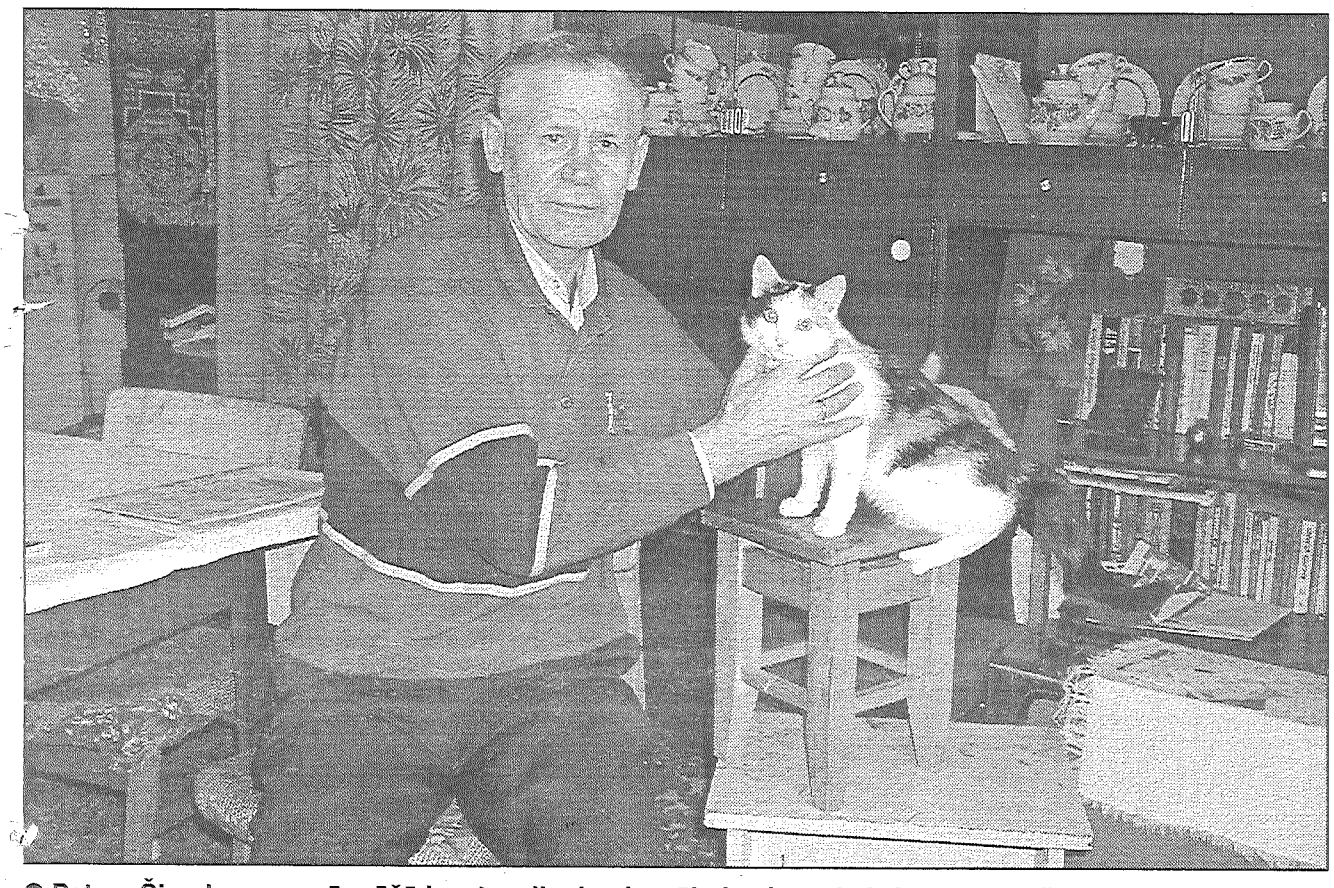

● Petras Šimuļunas savā mūžā izgatavojis daudz mēbeļu citu vajadzībām, bet pašam tik vien palicis, kā šie izturīgie ķebļi. Pensiju aprēķinot, nav ieskaitīti Lietuvā nostrādātie 15 gadi. Šogad domē prasījis atļauju sabiedriski derīgo darbu strādāšanai, bet nav saņēmis.

Petras Šimuļunas, lietuvietis pēc tautības, spēka gadus aizvadījis darbā, taču nopelnījis maz. Abi strādājām, bet alga bija tik maza, ka sakrājās parāds par dzīvokli, stāsta viņa sieva Regīna. Un tā nu ģimene šodien ir šeit — sociālajā dzīvoklī.

Līdzi paņemtā iedzīve ļāvusi iekārtoties samērā plašajā istabā ar visām ērtībām. No krāsns nāk mājīgs siltums, par jautrību gādā dzīvespriecīgais peļu junkurs. Nezinātājs pat nepateiks, ka arī šis ir sociālais dzīvoklis. To var noprast vienīgi garajā gaitenī, kur ir gan kopēja virtuve, gan arī tualetes atsevišķi «kungiem» un «dāmām». Pie tām ierīkotas izlietnes un ūdensvads mutes nomazgāšanai, bet vannošanās Pils ielas 8. namā nav paredzēta. Šimuļunu ģimene mazgāties iet uz meitas dzīvokli.

Kad jātiek galā pašu spēkiem, to ģimene izdara. Bet, lūk, dūmvads drīz būs caurs, vajadzīgs plašāks remonts. Ne vienmēr koplietošanas telpās kaimiņi ievēro nerakstītos kārtības uzturēšanas noteikumus. Redz, puisis tīrīja zivis, zvīņas tā arī atstājis izlietnē, Regīna īgņojas, jo savākt atkal nākšoties viņai. Līdz šim te dzīvot bijis ērti, ar kaimiņiem satikšana laba. Bet tagad viņu stāvā izmitināts arī kāds pļēgurs. «Ko viņš tikai nedara, kad piedzēries. Rupji lamājas, skandalē.»

Kopējā virtuve arī jāapkurina, jo citādi ziemā var aizsalt ūdensvads. Taču nav skaidrs, kam jāgādā malka. Pirmajā gadā dome malkas iegādei piešķīrusi līdzekļus. Tagad par tās apsildīšanu rūpējas tikai divas ģimenes.

Plašāks materiāls par sociālajiem dzīvokļiem un istabām Preiļos 6. un 7. lappusē.

Vienā dienā — divi nopietni ugunsgrēki

Pirmdien, 11. martā rajonā notika divi nopietni ugunsgrēki. Par ugunsnelaimju izcelšanos «Novadnieku» informēja Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta Preiļu nodaļas priekšnieks Edmunds Boreiko.

■ Pulksten 6.00 no rīta ugunsdzēsības un glābšanas dienesta Preiļu nodaļas dežūrdaļā tika saņemta informācija par to, ka izcēlies ugunsgrēks Saunas pagasta Priekuļos. Dega kādreizējai paju sabiedrībai piederējušās garāžas, kas tagad ir P.K. privātīpašums. Bijušajās garāžās tika uzglabāts siens rulonos (aptuveni deviņas tonnas), kokmateriāli, īpašnieka personīgā automašīna «Ņiva», kā arī dažāda lauksaimniecības tehnika un inventārs. Ugunsgrēka dzēšanā tika iesaistīti visi Preiļu nodaļas rīcībā esošie spēki — divas apkalpes, kā arī Līvānu posteņa ugunsdzēsēju brigāde.

Pašlaik notiek ugunsgrēka izcelšanās iemeslu noskaidrošana. Kā pastāstīja E.Boreiko, tiekot izvirzītas divas versijas — neuzmanīga rīcība ar uguni vai ļaunprātīga dedzināšana. Patiesos iemeslus noskaidros izmeklēšanas gaitā.

■ Pulksten 15.45 ugunsdzēsēji tika izsaukti uz Upmalas pagasta Vepriem, kur dega P.Z. piederošā dzīvojamā māja. Ugunsnelaimes iemesls — bez uzraudzības atstāta iekurināta krāsns. Māja nodega pilnībā. Ugunsdzēsības un glābšanas dienesta Preiļu nodaļas priekšnieks E.Boreiko, analizējot situāciju kopš gada sākuma, uzskata, ka pašlaik ir samērā mierīgs periods. Taču, iestājoties pavasarim, iespējama ugunsgrēku skaita palielināšanās, jo, prognozē E.Boreiko, lauku iedzīvotāji nav atradinājušies no nelāgā paraduma — dedzināt pērno kūlu, kas katru gadu ir par iemeslu vairākiem desmitiem ugunsgrēku, kuros deg ne tikai lielas tīrumu platības, bet arī mežu audzes, dzīvojamās mājas un saimniecības ēkas.

L.Kirillova

ZIŅAS

Konsultatīvais centrs «Paspārne» veido radioraidījumu ciklu

Līvānu bērnu un jauniešu konsultatīvā centra «Paspārne» speciālisti uzsākuši jauniešu raidījumu cikla veidošanu «Radio SWH» Jēkabpils studijā. Raidījumi par jauniešu sociālajām un veselības problēmām būs dzirdami visa gada garumā katra mēneša trešajā sestdienā pulksten 12.10 «Radio SWH» (FM 101,2), kas raida no Jēkabpils. Raidījuma ilgums ir 20 minūtes, tajā piedalās četri jaunieši, kā arī viens «Paspārnes» konsultants un kāds pieaicinātais viesis. 16. marta raidījumā piedalīsies alkohola terapeits Edgars Užulis, un sarunas tēma būs saistīta ar dažāda veida atkarībām.

Skolās kora dziedāšana nav aizmirsta

Rajona bērnu un jauniešu centrs rīkoja jaukto koru un zēnu koru atlases konkursu. Tajā piedalījās trīs kori: Līvānu pilsētas ģimnāzijas zēnu koris, ko vada Ilona Balaško, Preiļū 1. pamatskolas zēnu un Preiļu Valsts ģimnāzijas jauktais koris, kas darbojas Ilzes Rožinskas vadībā. Konkursā maksimālais iegūstamo punktu skaits bija 25. Kori, kuri savāc 17 punktu summu, iegūst tiesības piedalīties reģiona skatē. Šo robežu no zēnu koriem izdevās pārsniegt 1. pamatskolas dziedātājiem. Atzīstams rezultāts, ja ņem vērā, ka koris darbojas tikai pirmo gadu.

Jaukto koru grupā Preiļu ģimnāzistiem konkurentu nebija, taču viņi sev nedeva atlaides. Tāpēc iegūtais rezultāts — 22 punkti — arī šim korim dod tiesības piedalīties reģiona skatē. Tā 11. aprīlī paredzēta Rēzeknē.

Koru dziedāšanu vērtēja Preiļu bērnu mūzikas skolas direktore Karina Santa Oša un Preiļu 2. vidusskolas mūzikas skolotāja Olga Siliņa.

Pieci gadi ar dziesmu

Ar koncertu, savu cienītāju aplausiem, ziediem un apsveikuma vārdiem pastāvēšanas pirmo piecu gadu jubileju atzīmēja Preiļu neatkarīgā vokālā grupa. Ansamblis strādā mūzikas skolotājas Ilzes Rožinskas vadībā. Dzimšanas dienas svinības notika Preiļu Valsts ģimnāzijā. Ņu esam zaudējuši savu neatkarību, pateicoties apsveicējiem, pa pusei ar humoru teica grupas vadītāja. Sākot no šī gada janvāra, Preiļu novada dome ansambļa vadītājas darbu apmaksā.

«Tīkli» dosies uz valsts turnīru

Februārī Preiļos notika visa Latgales reģiona teātra sporta turnīrs. Kļuvis zināms, ka par vienu no labākajiem, kas uzaicināts uz valsts mēroga turnīru Rīgā, atzīta arī teātra sporta grupa «Tīkli», kas darbojas rajona bērnu un jauniešu centrā. To vada Aiga Budriķe un Ināra Urča.

Panākumi konkursā «Jēkabpils zvaigzne»

Preiļu 2. vidusskolas deju kolektīvi «Vdohnoveņje» un «Ņeposedi» reģiona konkursa «Jēkabpils zvaigzne» atlases kārtā ieguva pirmās vietas un uzaicinājumu piedalīties finālā. «Vdohnoveņje» ieguva 60 punktus, kas bija maksimāli iespējamais punktu skaits, bet «Ņeposedi» tikai par dažiem punktiem mazāk. Atlases kārtā bija sīva konkurence, jo konkursā piedalījās mūsdienu deju grupas no Daugavpils, Līvāniem, Jēkabpils un citām vietām. Abus kolektīvus vada Preiļu 2. vidusskolas skolotāja Rimma Gavrilova. Kolektīvā «Vdohnoveņje» dejo 7.-9. klašu, bet «Ņeposedi» — 4.-5. klašu skolēni.

NACIONĀLĀS ZIŅAS

Pašvaldības drīkstēs galvot par kredītiem

Parlaments atbalstījis grozījumus likumā «Par valsts un pašvaldību finansu līdzekļu un mantas izšķērdēšanas novēršanu», kuri nosaka, ka turpmāk pašvaldības pēc brīvprātības principa varēs dot galvojumus savā administratīvajā teritorijā dzīvojošiem studentiem studiju kredīta vai studējošā kredīta saņemšanai no kredītiestādēm. Pašvaldības varēs dot galvojumus par kredītu saņemšanu ne tikai trūcīgajiem, bet visiem studentiem.

Apstiprina prasības putnu un olu apritei

Ministru kabineta komiteja akceptēja veterinārās prasības putnu un inkubējamo olu apritei. Tiks noteiktas veterinārās prasības vistu, tītaru, pērļu vistiņu, pīļu, zosu, paipalu, baložu, fazānu, irbju, strausu, kas paredzēti gaļas un olu iegūšanai vai medījumu resursu atjaunošanai, kā arī inkubējamo olu, kas iegūtas no putniem, apritei. Uzņēmumu īpašniekiem līdz ar noteikumu stāšanos spēkā būs jānodrošina ganāmpulka pastāvīga uzskaite un jāapkopo rezultāti par iegūtajiem, ievestajiem putniem un inkubējamām olām.

Latvijā iestājusies deflācija

Vidējais cenu patēriņa līmenis šī gada februārī, salīdzinot ar janvāri, Latvijā pazeminājies par 0,3%, ziņo LETA. Precēm cenas samazinājušās par 0,5%, bet pakalpojumiem pieaugušas par 0,1%. Februārī cenu pazeminājums bijis trijās patēriņa grupās — pārtikas produktiem, apģērbam, personīgās aprūpes un kosmētikas precēm. Cenu samazinājumu nepārtikas precēm galvenokārt izraisījušas cenu atlaides un izpārdošanas. Cenas palielinājušās medikamentiem un lietotām automašīnām.

Aizrunāti 44% SAPARD gada naudas

Patlaban no šī gada ES strukturālā fonda SAPARD līdzekļiem aizrunāti 44% jeb 7,6 miljoni no 17,15 miljoniem latu viena gada sabiedriskā finansējuma (līdzekļi, kas tiek atmaksāti par projektiem SAPARD ietvaros). Patlaban Lauku atbalsta dienests vēl vērtē saņemtos projektus, tāpēc agri spriest vai visu šo naudu par projektiem lauksaimnieki un pārstrādes uzņēmumi saņems, ziņo «Diena».

Lieldienu brīvdienas Saeimā

Saeima nolēmusi ziemas sesiju slēgt 25. martā un darbā atgriezties pēc 15 dienām — 9. aprīlī. Pavasara sesija ilgs līdz jūnija beigām, kad deputāti dodas garajās brīvdienās līdz rudenim. Šovasar tās galvenokārt tiks veltītas 8. Saeimas vēlēšanām.

Netic sociālās drošības sistēmai

Latvijas iedzīvotāju uzticēšanās valsts sociālās apdrošināšanas sistēmai pēdējos gados nav būtiski mainījusies un kopumā šo sistēmu kā neuzticamu vērtē puse iedzīvotāju, — secina Baltijas Sociālo zinātņu institūta pētnieki. Cilvēki ir informēti par pensiju otro līmeni, bet tikai niecīga daļa nolēmusi tajā iestāties, kas izskaidrojams ar neuzticību.

Ziņas sagatavoja T.Elste

NOVADNIEKS

Redaktore Tamāra Elste

Pasūtījuma indekss 3033.
Reģistrācijas apliecība nr. 000701018.
Izdevējs – SIA «Novadnieks. Redakcija».
Redakcijas adrese: Aglonas ielā 1, Preiļi, LV-5301.
Elektroniskais pasts: novadnieks@apollo.lv
Tālr. 1-53-07056, mob. tel. 9410288 (redaktorei),
1-53-07057 (reklāmas un sludinājumu pieņemšana),
1-53-07058, 1-53-07059 (žurnālistiem). Fakss 1-53-07057.
Par sludinājumu saturu atbild to iesniedzējs.
Laikrakstā publicētie materiāli ne vienmēr atspoguļo redakcijas viedokli.
Pārpublicējot atsauce uz «Novadnieku» obligāta.
Laikraksts iespiests SIA «Latgales druka» Rēzeknē.

Laikraksts iznāk astoņas reizes mēnesī (trešdien, sestdien).

INFORMĀCIJA

Augstprātība bija pirmais grēks un arī šodien tā ir visu citu grēku durvis.

Apstiprināts Līvānu novada domes budžets

Līvānu novada domes deputāti apstiprinājuši pašvaldības budžetu 2002. gadam. Lai gan budžeta pieaugums, salīdzinot ar 2001. gadu, ir 16,6%, tomēr nevienai pašvaldības iestādei līdzekļu šogad vairāk nebūs. Iemesls tam — vairāku nozīmīgu investīciju programmu realizācija 2002. gadā.

Pašvaldības pamatbudžeta ieņēmumi sastāda Ls 1 384 443, savukārt izdevumi plānoti Ls 1 405 391. Visvairāk paredzēts izglītībai — Ls 631 165, izpildvarai un likumdošanas varas institūcijām — Ls 222 597. Dzīvokļu un komunālajai saimniecībai, kā arī vides aizsardzībai — Ls 202 230, bet sociālajai sfērai — Ls 110 748. Savstarpējos norēķinos par citu pašvaldību izglītības iestāžu sniegtajiem pakalpojumiem aizies Ls 23 600.

Pašvaldības galvenie 2002. gada uzdevumi ir saistīti ar investīciju programmu realizēšanu Līvānu ģimnāzijas sporta zāles būvniecībā, siltumapgādes sistēmas rekonstrukciju, pilsētas bibliotēkas pārvietošanu, kā arī pilsētvides attīstības projekta realizēšanu uzņēmējdarbības veicināšanā un ūdenssaimniecību sakārtošanu abos novada pagastos. Šogad pašvaldībai jārēķinās arī ar izdevumiem Līvānu slimnīcas sertificēšanas nodrošināšanai, kā arī domes administratīvā aparāta pārvietošanai uz poliklīnikas ēku pilsētas centrā. Budžets paredz nodrošināt līdzfinansējumu dienas aprūpes centra personām ar garīgās attīstības traucējumiem izveidei (Ls 6500), kā arī finansēt bērnu un jauniešu konsultatīvo centru «Paspārne» kā pašvaldības struktūru (Ls 6000). Ģimnāzijas sporta zāles būvniecībai pašvaldības līdzfinansējuma daļa būs 29 000 latu, savukārt slimnīcas sertificēšanai paredzēti 10 000 latu. Bibliotēkas pārvietošanai saņemta valsts mērķdotācija, savukārt domes pārvietošanai uz poliklīnikas ēku paredzēti 4800 lati domes līdzekļu.

Lai gan finansējums šobrīd ir ierobežoti, būtu nepieciešams attīstīt dažādus sociālās palīdzības veidus, paplašināt jauniešu brīvā laika pavadīšanas iespējas, palielināt finansējumu kultūrai un sportam, remontēt laukuceļus, siltināt pašvaldības iestādes, kā arī veikt pilsētas dzīvojamo māju pagalmu labiekārtošanu, uzskata pašvaldības vadība.

G.Kraukle

Būtiskus ieņēmumus pašvaldības budžetā veido iedzīvotāju ienākuma nodoklis. No iemaksātās nodokļa summas 71,4% tiek novirzīti pašvaldībai.

Lielākie iedzīvotāju ienākuma nodokļa maksātāji 2001. gadā Līvānu novadā:

Līvānu ģimnāzija	Ls 37 922
P/u «Līvānu dzīvokļu un komunālā saimniecība»	Ls 32 944
Līvānu novada dome	Ls 25 787
SIA «Anda Optec»	Ls 24 668
SIA «Līvānu kūdras fabrika»	Ls 23 388
Līvānu 2. vidusskola	Ls 22 002

Lielākie pievienotās vērtības nodokļa (PVN) maksātāji Līvānu novadā 2001. gadā:

1. SIA «RNS — D»
2. IU «Daugulis un Co»
3. PU «Līvānu dzīvokļu un komunālā saimniecība»
4. IU «Saltums 2»
5. SIA «Līvānu meliorators»
6. SIA «Būve L»
7. SIA «Līvānu bioķīmiskā rūpnīca»
8. SIA «Austrāni»
9. IU «Asija».

MUMS RAKSTA

Preiļu novada domes deputāti «mazgā netīro veļu»

Labdien, cienījamā redakcija!

Rakstu jums pirmo reizi. Esmu čakla «Novadnieka» lasītāja, lasu arī «Vietējo» nedēļas avīzi. Rakstīt pamudināja 8. un 9. marta avīžu izdevumi. 8. marta «Vietējā» izlasīju Jāzepa Šņepsta, Preiļu novada domes priekšsēdētāja, viedokli «Par informācijas viltošanu un Ministru prezidenta dubultmorāli». Šņepsta kungs raksta: «...kļūst skumīgi, ja mūsdienās... viltojot informāciju, sāk nodarboties cilvēki, kuri sevi dēvē par žurnālistiem». Tālāk Šņepsta kungs paskaidro, ka «Novadnieka» pārstāve ir paziņojusi, ka Preiļu novada dome grasās paņemt 1000 tonnas mazuta no valsts uzņēmuma «Materiālās rezerves», lai tā daļu vēlāk kaut kam pārdotu. Un Bērziņa kungs uzreiz tam ir noticējis! Šņepsta kungs var izteikt vienīgi izbrīnu par mūsu Ministru prezidenta lētticību.

Izlasot «Novadnieka» 9. marta numuru, man atliek tikai izteikt izbrīnu par mana novada domes priekšsēdētāju Šņepsta kungu, jo avīzes 6. un 7. lappusē izlasīju Preiļu novada domes deputāta Pētera Rožinska teikto: «...februārī tika pieņemts nelikumīgs lēmums ņemt no valsts uzņēmuma «Materiālās rezerves» 1000 tonnas mazuta. Pēc tam tapa otrs lēmums, pēc kura ar trīspusēju līgumu mazuts tiks nodots jau akciju sabiedrībai «Preiļu siers». Šeit saskatu to, ka domes vadītāja darbs vairāk vērsts personīgo interešu lobēšanai...»

Ko atliek domāt lasītājiem un novada ļaudīm? Vai to, ka Šņepsta kungs varbūt vispār aizmirsis domē pieņemtos lēmumus vai arī deputāts Rožinskis melo lasītājiem? Rožinskis vēl piebilst, citēju: «...atrast kompromisu traucē domes priekšsēdētāja ambiciozais vadības stils. Ja viņš prastu uzklausīt viedokļus un ņemtu tos vērā, mazāk domātu par personīgo biznesu, lietas risinātos savādāk».

Ļoti žēl, ka Preiļu novada domes deputāti «netīro veļu» iznes «mazgāšanai» ārpus mājas. Visas problēmas viņi varētu risināt savā starpā novada domē nevis pa avīzēm viens par otru, kurš kuram vairāk iekodīs savu vēlētāju acīs.

Gribētos vēlreiz avīzes slejās izlasīt Šņepsta kunga viedokli — vai arī deputāts P.Rožinskis ir viltojis informāciju, vai arī tā ir patiesība? Domāju, ka citi lasītāji būs ar mani vienisprātis — vai neesam kļūdījušies vēlēšanās, balsojot par J.Šņepsta kungu?

Ar cieņu, V.K. Preiļos
(Uzvārds un adrese «Novadnieka» redakcijā)

Valsts tehniskās apskates traktortehnikai

No 27. marta sākas ikgadējās Valsts tehniskās apskates traktortehnikai un tās piekabēm, informē Valsts tehniskās uzraudzības inspekcijas Preiļu rajona daļas vecākais inspektors Jānis Ručs.

Prasības traktortehnikai pēdējo gadu laikā nav būtiski mainījušās. Traktortehnikai, tās mezgliem un agregātiem jāatbilst traktortehnikas ekspluatācijas drošības noteikumu prasībām. Šogad galvenā uzmanība būs pievērsta traktortehnikas reģistrācijas dokumentu un valsts numura zīmju atbilstībai Valsts standartam, kā arī stūres mehānisma, apgaismojuma, signalizācijas, bremžu iekārtas un visu pārējo mezglu un iekārtu stāvoklim, kuru defekti var apdraudēt kustības drošību un līdzās strādājošos cilvēkus vai radīt kaitējumu apkārtējai videi, kas iespējams degvielas un eļļu noplūdes rezultātā.

Tehniskās apskates tiks veiktas pagastos pēc grafika, kur būs norādīta apskates vieta, laiks un pakalpojumu cenas. Īpašniekiem jāzina, ka traktortehniku, kura nav izgājusi ikgadējo tehnisko apskati, ekspluatēt aizliegts. Aicinām traktortehnikas īpašniekus atlikušajā laikā līdz apskates datumam sakārtot dokumentāciju un tehniku, lai neradītu sev liekas problēmas un izdevumus. Tehniskās skates veikšanas laikā inspekcija **Preiļos apmeklētājus pieņems tikai otrdienās no pulksten 8.00 līdz 17.00.**

G.Kraukle

TREŠDIENAS INTERVIJA

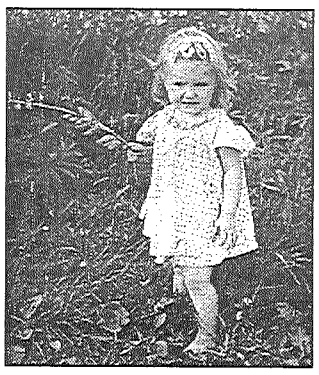

Preiļu bērnu un jauniešu centra jeb vienkārši «namiņa» direktori AIJU CAUNI noteikti zina un pazīst visa pilsētas jaunā paaudze un lauku skolu audzēkņi. Lieliem un pat pavisam maziem skolas bērniem Aija ir tas cilvēks, ap kuru gluži kā planētas ap savu zvaigzni riņko milzums notikumu, ideju, pasākumu. Taču ikdienā iepazītais ir tikai neliela daļiņa no tā, kāda viņa ir patiesībā. Šīs trešdienas intervijas mērķis ir dot iespēju ielūkoties Aijas pārdomās un vērtējumos, kas citreiz darbu un notikumu steigā palikuši neizteikti un plašākai sabiedrībai nezināmi.

● **Divgadīgā Aijiņa — dabas un puķu bērns «Mežsētu» pagalmā.**

Mans laiks ir tas, kurā es dzīvoju

— Ir teiciens, ka cilvēks nāk no savas bērnības. Kur ir tava bērnības puse un kādas atmiņas ar to saistās?

— Esmu no Rauniešu puses. Tur visu mūžu dzīvoja mana tēta un mammas vecāki, tur arī es aizvadīju sava mūža pirmo gadiņu. Bet visu pārējo sava līdzšinējā mūža daļu dzīvoju Preiļos, tāpēc uzskatu sevi par simtprocentīgu preilieti.

Manas pirmās vizuālās atmiņas saistās ar «Mežsētām», kur tagad atrodas mežniecība. Sešdesmitie gadi pagāja, dzīvojot Preiļu pilī, kur vecākiem bija dzīvoklis. Lielākā daļa bērnības atmiņu asociējas ar pili, ar visu, kas tur iekšā un apkārt notika. Atceros milzīgās vītņveidīgās koka kāpnes, smagās un skaistās ozolkoka durvis, kuras viena pati nemaz nevarēju atvērt, vienmēr bija jāgaida kāds, kas mani ielaidīs iekšā. Pa dienu pilī vienmēr bija daudz pieaugušo, tiem pa vidu es.

Mamma visu mūžu strādāja par apkopēju, tētis bija traktorists toreizējā «Lauktehnikā». Viņš ļoti agri aizgāja no dzīves, nomira ar asins vēzi trīsdesmit triju gadu vecumā. Man viņa vienmēr ir ļoti pietrūcis. Laikam tieši tāpēc esmu centusies saglabāt vissiltākās atmiņas par to, kā viņš kopā ar mums, savām meitām, spēlējās, kā algas dienās cienāja ar šokolādēm.

Ar tēti saistās arī mans pirmais lidojums «kukuruzņikā». Viņš toreiz bija piedalījies pilsētas pludmales ierīkošanā Preiļu parka dīķī pie muižas staļļiem. Par aktīvu un centīgu darbu tētis saņēma apbalvojumu — piecpadsmit minūšu lidojumu ģimenei virs Preiļiem. Mammai laikam bija bail, viņa no lidojuma atteicās, bet es gan biju sajūsmā. Brīnījos, cik viss savādi izskatās, cik daudz parkā ūdeņu un kanālu.

Skolas gadi pagāja Preiļu 1. vidusskolā. Saviem puikām tagad stāstu, ka esmu divus gadus vienā klasē gājusi — sagatavošanas grupā. Toreiz bija ļoti stingri likumi, ja nebija pilni septiņi gadi, skolā neņēma. Man dzimšanas diena ir oktobrī, tāpēc nācās otru gadu iet sagatavošanā, bet par pirmklasnieci kļuvu jau gandrīz astoņu gadu vecumā.

— Vai skolas gados kādas blēņas arī esi darījusi?

— Sākumklasītēs es biju teicamniece. Bet vienreiz gan saņēmu divnieku — tieši savā dzimšanas dienā. Tajā brīdī domāju, kāda netaisnība, ko teikšu mājās?.. Vispār tētis ļoti nopietni sekoja manām sekmēm. Paldies viņam par to, jo ar stingrību tika ielikti stabili pamati tālākai zinību apgūšanai. Sapratu, ka jāmācās nevis tādēļ, ka skolotāji vai vecāki uzdoto atprasīs, bet gan tāpēc, ka tas ir mans darbs un pienākums.

— Tagad uzskata, ka padomju izglītības sistēma nespēja sagatavot patstāvīgus un domājošus cilvēkus. Vai tu tādam viedoklim piekrīti?

— Manā gadījumā tā noteikti nebija. Par to laikam jāsaka paldies klases audzinātājam Arvīdam Pošeiko, kas bija mums līdzās no devītās līdz vienpadsmitajai klasei. Skolotāj, kad būs komjauniešu sapulce, devītās klases rudenī jautājām. Viņš teica, bet man jau to sapulci nevajag — organizējiet paši, es jums palīdzēšu. Audzinātājs bija līdzās ar padomu un iemācīja, ka no gaisa jau nekas nekrīt.

Arvīdam Pošeiko esmu pateicību parādā arī par to, ka viņš radināja mani ticēt saviem spēkiem. Bērnībā slimoju ar bronhiālo astmu, tāpēc man bija atbrīvojums no fizkultūras. Kas par to, ka tev ārsta zīme, tu taču kaut ko vari darīt, teica skolotājs. Jā, es varēju — skrēju, vingroju, basketbolu spēlēju. Iemācījos pat pār «āzi» lekt, jo vaina bija nevis neprasmē, bet bailēs.

— Augstāko izglītību tu ieguvi toreizējā Pētera Stučkas Latvijas Valsts universitātē. Vai nenožēlo savu izvēli — kļūt par fizikas un matemātikas skolotāju?

— Nē, es to nenožēloju. «Fizmati» nekādā gadījumā nav sausiņi. Arī kopmītņu ikdiena tajos laikos bija liela un vērtīga dzīves skola, kad viens otru iepazinām un atbalstījām. Kopmītnēs bija laba tradīcija — rīkot mūzikas vakarus, uz kuriem nāca visi, kas vēlējās dziedāt. Vienreiz tādā koncertā saskaitījām 59 latviešu dziesmas, varat iedomāties, ka tas sākās vakarā un beidzās tikai no rīta. Varbūt tas šķiet neparasti, bet mēs iztikām bez grādīgā dopinga.

Vai tagad kādam jaunietim ienāktu prātā trīs diennaktis stāvēt rindā pēc biļetēm uz koncertu vai jaunu teātra izrādi? Bet mēs sastādījām grafiku un stāvējām — puiši dežurēja naktī, meitenes pa dienu. Bijām klāt visās teātru pirmizrādēs, Raimonda Paula koncertos, «Menueta» desmit gadu jubilejā.

— Vai toreizējā valsts sadale tevi nebiedēja? Varēja taču aizsūtīt strādāt uz otru Latvijas malu.

— Man «draudēja» palikšana Rīgā, jo galvaspilsētas skolās trūka matemātikas skolotāju. Bet es ļoti gribēju strādāt Preiļu rajonā, tāpēc atbraucu pie toreizējā izglītības nodaļas vadītāja Jāņa Lozdas un lūdzu, lai uzraksta pieprasījumu.

Tā 1983. gadā par manu pirmo darba vietu kļuva Rožupes pamatskola. Taisnība teicienam, ka cilvēks mācās visu mūžu, izņemot skolas gadus. Rožupē pedagogi bija ar lielu pieredzi, man bija no kā padomu prasīt. Pēc dekrēta atvaļinājuma mani iecēla par direktores vietnieci mācību darbā. Tā bija mana labākā skola, kad gāju uz stundām un klausījos, klausījos, klausījos.

Pēc otrā dēla piedzimšanas ģimenes apstākļu dēļ meklēju darbu Preiļos, jo izbraukāt uz Rožupi bija problemātiski. Man piedāvāja vietu pionieru namā. Es piekritu, jo bija svarīgi saglabāt pedagoģisko stāžu. Vienu gadu vadīju rokdarbu pulciņu, vēlāk biju metodiķe, bet jau no 1994. gada esmu «namiņa» direktore.

— Kā tu tiki līdzi visām lielajām pārmaiņām?

— Reformas interešu izglītībā ir milzīgas, bet man palīdzēja tas, ka «namiņā» ir interesants, radošs un ļoti stabils kolektīvs. Mani kolēģi ir simtprocentīgi radošas personības, var teikt, patrioti. Bērni nāk pie viņiem labprāt. Tu vari būt nez cik labs pedagogs, bet, ja tu nebūsi interesants, rezultātu nebūs. Pie bubuļa neviens nenāks.

«Ēnu» dienā skolēni man jautāja, ko es te «namiņā» īsti daru. Kolēģe Ingūna teica — Aija katru dienu cīnās, lai bērnu un jauniešu centrs būtu un pastāvētu. Ingūnai ir taisnība tajā ziņā, ka mans pienākums ir gādāt, lai šī interešu izglītības iestāde pastāvētu, lai būtu telpas, lai būtu štata vienības, programmas un finansējums. Nevaru noliegt, ka mūs vienmēr ir atbalstījusi Preiļu rajona padome. Reti kurā Latvijas rajonā ir trīs tik labi uzturētas interešu izglītības iestādes — sporta klubs «Cerība», tehniskās jaunrades centrs un bērnu un jauniešu centrs, — kā tas ir Preiļos. Pie tam, visas strādā ar ļoti labiem panākumiem.

Pirms pāris nedēļām pie mums viesojās Latvijas pašvaldību izpilddirektori. Tie bija cilvēki, kuriem ir dažādas domas par interešu izglītības nepieciešamību. Bet visi bija pārsteigti par mūsu bērnu sasniegumiem sportā un jaunradē.

Katra diena «namiņā» ir citāda, un katrs pasākums mums nes ko jaunu un neparastu. Lai cik augstu lido mūsu radošā doma, labi apzināmies, ka varam atļauties tikai to, kas iespējams finansiāli. Esam iemācījušies atrast izeju no jebkuras bezizejas. Priecājos, ka man bijusi iespēja tikties ar brīnišķīgiem kolēģiem — citu «namiņu» direktoriem. Varu droši braukt uz jebkuru Latvijas rajonu un būt pārliecināta, ka sastapšu domubiedrus, kuri neatteiks padomu un piedāvās palīdzību.

— Bērnu un jauniešu centrā daudzi pasākumi notiek gan vakaros, gan brīvdienās. Vai tava ģimene nejūtas apdalīta?

— Tas ir tiesa, brīvo laiku esmu viņiem parādā. Vecākajam dēlam Ivaram šis ir satraucošs gads — jābeidz Preiļu Valsts ģimnāzija, jāiestājas augstskolā. Es viņam varu palīdzēt tikai ar padomu, bet jāizvēlas būs Ivaram pašam. Ceru, ka viņš mācēs pastāvēt par sevi, neietekmēsies un izdarīs pareizo izvēli. Aigars ir Preiļu 1. pamatskolas 8.klases audzēknis, viņš ļoti daudz lasa, aizraujas ar datorzinībām. Priecājos, ka dēls spējis daudz apgūt pašmācības ceļā. Mans vīrs Jānis pašlaik strādā savu vecāku lauku saimniecībā. Bet visi trīs vīrieši manu darbu un biežo prombūtni ir pieņēmuši un atzinuši manu izvēli, tāpat kā es viņējo.

— Vai nepārtrauktajā steigā nejūties piekususi?

— Es strādāju «namiņā», bet te par gadiem un nogurumu neviens nedomā. Vide neļauj dvēselei nogurt un novecot. Taču esmu arī sapratusi, ka viss atkarīgs tikai no manis pašas. Ja nepaiesi solīti pretī, ja citam nepalīdzēsi, būs grūti. Citi saka — manā laikā bija tā un tā. Cenšos tā neteikt un nedomāt, jo arī tagad ir mans laiks. Kad bija astoņpadsmit, tas bija mans laiks. Tagad ir četrdesmit, es esmu savādāka, domāju citādi, bet arī tas ir mans laiks — no sākuma līdz beigām. Var jau spriest par kādreiz neizmantotajām iespējām, bet, ja laiku pagrieztu atpakaļ, droši vien izvēle būtu tāda pati. Galu galā viss notiek tieši tā, kā tam ir jānotiek. Tāda nu reiz ir tā dzīve...

L.Kirillova

● **Aija Caune uzskata, ka cilvēks nedrīkst pilnībā ziedoties — pienākumiem, darbam, bērniem. Katrai lietai ir sava orbīta, pa kuru riņķot, un vispareizāk ir tad, ja šīs orbītas viena otru nepārklāj, bet tikai reizēm saskaras.** Foto: M.Rukosujevs

● **LOTOSu laiki nav sveši nevienam septiņdesmito gadu jaunietim. Arī Aija (attēlā priekšplānā) kopā ar klasesbiedriem ir izbaudījusi, ko nozīmē kāpostu stādīšana toreizējā Maksima Gorkija kolhoza plašajos laukos.**

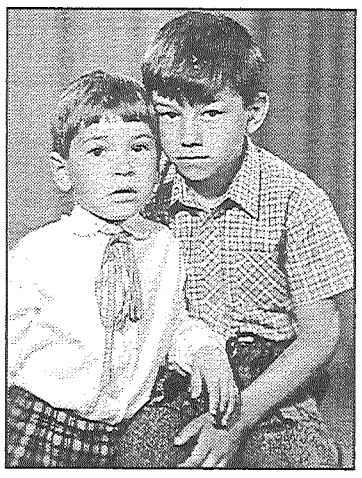

● **Tagad Aigars un Ivars ir lieli un nopietni puiši, bet māmiņai joprojām viņas mīļie un jaukie puisēni, par kuru nākotni un laimi viņa aizvien būs norūpējusies.** Foto no A.Caunes albuma

LAUKSAIMNIEKIEM

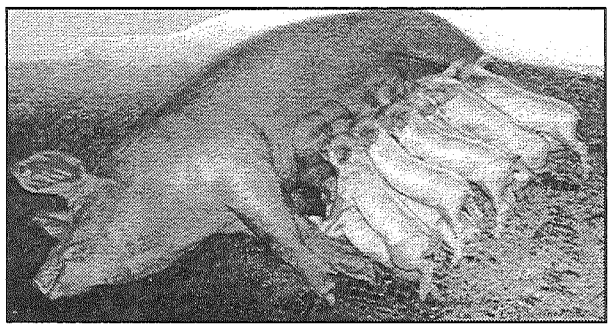

● Atbilstoši cūku labturības prasībām zemniekam jāgādā, lai sivēniem būtu brīva un droša pieeja pie mātes. Mazie sivēntiņi ir jānodrošina ar siltu, ērtu un sausu guļvietu.

Pasaulē orientējas uz produktivitāti un liesu cūkgaļu

Par modernās cūkkopības attīstības tendencēm, cūku ēdināšanu, kopšanu un labturības prasību ievērošanu aizvadītajā nedēļā semināru rīkoja Preiļu lauksaimniecības konsultāciju birojs.

Moderna cūka ir liesa cūka

Pasaulē pēdējo 25-30 gadu laikā vērojams straujš sivēnmāšu produktivitātes pieaugums, par ko liecina izaudzēto sivēnu skaits no sivēnmātes gadā. Ja agrāk no sivēnmātes bija iespējams iegūt 12-13 sivēnus, tad tagad šis skaitlis pieaudzis līdz 22. Latvijas lauksaimniecības konsultāciju centra vadošā speciāliste **Anita Leitāne** uzsver, ka visā pasaulē pieprasīta ir liesa cūkgaļa, tādēļ arī cūku ģenētiskā selekcija ir virzīta uz liesāku, ātrāk augošu nobarojamo cūku radīšanu. «Modernā» sivēnmāte ir liesāka, tā ātrāk uzsāk savu reproduktīvo dzīvi, ir auglīgāka un daudz ilgāk šo auglību saglabā. Vidēji šādas cūkas ir par 50 kg smagākas par savām treknajām priekšgājējām. Tomēr A.Leitāne uzsver, ka augstas sivēnmāšu produktivitātes nodrošināšana un kvalitatīvas gaļas iegūšana ir tieši atkarīga no barošanas, jo barības vielu vajadzība dažādos reproduktīvās dzīves posmos ir atšķirīga.

Sivēnmāšu barošana

Pirms cūku aplecināšanas ēdināšanas līmenim jābūt paaugstinātam (aptuveni 3-4 kg spēkbarības dienā), turpretī tūlīt pēc aplecināšanas spēkbarības daudzums jāsamazina līdz 2-2,5 kg dienā, tas uzlabos gan metiena lielumu, gan palielinās sivēnu dzīvmasu dzimstot. Ēdināšanas līmeni svarīgi paaugstināt pēdējā mēnesī pirms atnešanās, pakāpeniski palielinot barības devu līdz 3-3,5 kg spēkbarības dienā. Šajā laikā strauji palielinās embriju masa, un pilnvērtīga ēdināšana veicinās augstāka tauku satura rašanos pirmpienā, tiks palielināta arī sivēnu dzīvmasa dzimstot, kas ir ļoti būtiski, uzsver A.Leitāne. Jo lielāks sivēns piedzims, jo mazāk barības un pūļu būs jāvelta pirmajā dzīvības periodā. Optimālais sivēna svars piedzimstot pēc speciālistu domām ir 1,2-1,5 kg.

Pēc atnešanās un zīdīšanas periodā barības apjomu strauji palielina, augstražīgām sivēnmātēm ir nepieciešami pat 6-7 kg spēkbarības dienā. Tā tiks nodrošināta lielāka sivēnu dzīvmasa atšķirot un sivēnmāte nekritīsies svarā, kas ir ļoti būtiski. Zemnieki jautāja, par iemesliem, kāpēc otrajā nedēļā pēc atnešanās sivēnmāte sāk strauji novājēt un sivēniem novērojamas caurejas pazīmes. Speciāliste paskaidroja, ka vaina nav starterbarībā, kā zemnieki bieži uzskata, bet gan apstāklī, ka sivēnmātei trūkst pilnvērtīgas barības. Ar barību sivēnmāte uzņem augu valsts olbaltumvielas, taču nepietiekoša uztura dēļ dzīvnieks spiests izmantot sava organisma iekšējās rezerves, arī dzīvnieku olbaltumvielas, kas sivēniem izraisa nepanesamību jau minētās caurejas veidā.

Ūdens un gaisa temperatūra

Viens no būtiskākajiem faktoriem, ko cūkkopji bieži vien neievēro, ir cūku un sivēnu brīva pieeja tīram dzeramajam ūdenim. Sivēnmāte grūsnības pirmajā periodā izdzer līdz 20 litriem ūdens, bet otrajā periodā līdz pat 60 litriem ūdens dienā. Svarīgi ūdens pieejamību nodrošināt arī sivēniem, sevišķi atšķiršanas laikā, kad tie ir pakļauti lielam stresam. Ja ūdens nebūs pieejams pietiekošā daudzumā, sivēni dzers jebkuru šķidrumu, ieskaitot vircu.

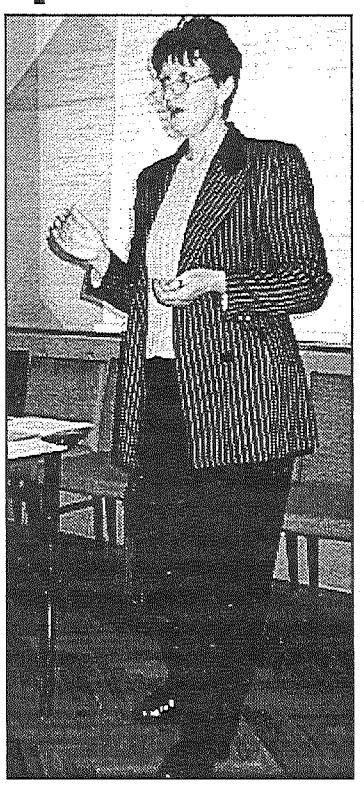

● Pagātnē tie laiki, kad laba cūka bija trekna cūka. Visā pasaulē šobrīd ir tendence pievērsties lieso cūku selekcijai, saka Latvijas lauksaimniecības konsultāciju centra vadošā speciāliste Anita Leitāne.

Sivēniem svarīgi nodrošināt arī temperatūras režīmu. Tūlīt pēc piedzimšanas vajadzīgs 30-32 grādu siltums, otrajā dzīvības nedēļā — 28-30 grādi. Līdz atšķiršanai sivēnus pakāpeniski pieradina pie 22 grādu temperatūras. Tūlīt pēc atšķiršanas gaisa temperatūru vēlams mazliet paaugstināt, jo šajā periodā stresa ietekmē sivēni ir uzņēmīgāki pret slimībām, kas var izraisīt nāvi.

Attārpošanai naudu nevajag taupīt

Tā, atbildot uz zemnieku jautājumiem, atzina A.Leitāne. Ja dzīvnieks nav attārpots, jārēķinās, ka 30% no līdzekļiem, kas ieguldīti cūku ēdināšanā, aizies... cērmju barošanai. Nav būtiski, ar kādiem medikamentiem un kad attārpošanu veic, svarīgi ir nodrošināt rūpīgu aizgaldu tīrīšanu pirmajās četrās dienās pēc medikamenta lietošanas, kad notiek cērmju izvadīšana no organisma. Pretējā gadījumā attārpošanai nav nozīmes. Jāatceras, ka cērmju oliņai ir deviņi apvalki, un tā iet bojā tikai skābē vai ugunī, tādēļ aizgaldu tīrīšana tūlīt pēc medikamentu lietošanas jāveic katru dienu, kūts jādezinficē. Ja vienā kūtī ar cūkām ir liellopi, jāattārpo arī tie. Pavasarī to būtu ieteicams darīt pirms ganību sezonas sākuma.

Kas tās tādas — laimīgās cūkas

Šāds termins — laimīgās cūkas — patiešām pastāv, un ārzemēs par tādām uzskata cūkas, kam turēšanas apstākļi nodrošināti tuvu dabiskajiem — viegla tipa nojumes, svaigs gaiss, gaisma, pakaišiem bieza tīru salmu kārta. Laimīgās cūkas tiek audzētas ne tikai ārzemēs, arī Latvijā pieņemtās dzīvnieku labturības prasības būtībā orientētas uz to pašu.

Ar kādām labturības un veterinārajām prasībām jārēķinās cūkkopim, «Novadnieks» jautāja Pārtikas un veterinārā dienesta Preiļu pārvaldes vecākajai inspektorei **Ingai Raubiško.** Cūku labturības prasības stājušās spēkā 2001. gada 1. jūlijā, un tās paredz, ka sivēniem ir jānodrošina brīva pieeja sivēnmātei un tīram ūdenim. Līdz 7 dienu vecumam sivēniem jāizkniebj zobiņi, lai ar tiem netraumētu sivēnmāti. Saimniecībās, kur tur daudz cūku, jāparedz atsevišķs aizgalds kuilim (6 m²). Ja šajā aizgaldā paredzēts lecināt cūkas, tad platība jādubulto. Apgaismojumam kūtī jābūt vismaz 8 stundas diennnaktī. Pakaišiem drīkst izmantot tikai dzīvnieku veselībai nekaitīgus materiālus — sausas zāģu skaidas, kvalitatīvus salmus. Jānodrošina arī ventilācija, I.Raubiško gan atzīst, ka piespiedu ventilācija nav ierīkota nevienā kūtī mūsu rajonā.

Saimnieks ir atbildīgs, lai nobarojamo cūku gaļā nebūtu medicīnisko preparātu atliekvielas. Pārtikas un veterinārais dienests izlases veidā veic valsts monitoringa pārbaudes kautuvēs nodotajai dzīvnieku gaļai. Tiek pārbaudīts, vai gaļā nav medikamentu atliekvielu klātbūtne. Saimniecībās būtu vēlams ieviest medikamentu žurnālu, kurā veterinārārsts uzrādītu, kādas manipulācijas veiktas un kādi medikamenti lietoti. Gan antibiotikām, gan attārpošanas līdzekļiem ir savs izdalīšanās laiks no organisma, un dzīvnieku gaļas realizācija pirms šī laika beigām ir aizliegta. **I.Raubiško atgādina arī to, ka visiem dzīvniekiem jābūt reģistrētiem un identificētiem. Neidentificētus dzīvniekus no saimniecības pārvietot (pārdot, nogādāt kautuvē) nedrīkst.**

Aicina zemniekus iepazīties ar labturības prasībām

Pēc atgriešanās no Briseles, kur notika sarunas par veterinārajiem, fitosanitārajiem un ar dzīvnieku labturību saistītiem jautājumiem, Preiļu lauksaimniecības konsultāciju biroja vadītāja Silvija Dreijere aicina zemniekus iepazīties ar lauksaimniecības dzīvnieku vispārīgajām labturības prasībām.

S.Dreijere informēja, ka sarunu mērķis bija panākt pārejas laiku labturības prasību ieviešanai mūsu zemnieku saimniecībās, jo pēc iestāšanās Eiropas Savienībā visiem zemniekiem nāksies strādāt pēc vienotiem standartiem un nodrošināt vienotas prasības arī attiecībā uz dzīvnieku labturību. Labturības prasības stingri reglamentē gan dzīvnieku turēšanu, gan novietņu aprīkojumu, to celtniecībā izmantojamos materiālus, apgaismojumu, ventilāciju, atbilstošu gaisa temperatūru, un šo prasību izpildei būs vajadzīgs gan laiks, gan arī kapitālieguldījumi.

Iespējams, ka Eiropas Savienība varētu nākt pretī un atvieglot atsevišķu prasību piemērošanu, taču ir nepieciešams konkrēti formulēt, kuras tās būs. Tādēļ zemnieki tiek aicināti rūpīgi izlasīt dzīvnieku labturības noteikumus, vēsu prātu un bez emocijām izsvērt, kuras prasības viņu saimniecībā būtu izpildāmas, kurām nepieciešama papildus finansu piesaiste. Šo informāciju no Preiļu rajona zemniekiem līdz marta vidum gaidīs Preiļu lauksaimniecības konsultāciju birojā, pēc tam to apkopos Rīgā, lai sagatavotu iesniegšanai Briselē. Jāatgādina, ka cūku un teļu labturības prasības ir stājušās spēkā jau pagājušā gada 1. jūlijā, bet dzīvnieku vispārīgās labturības prasības ir spēkā no 2002. gada 1. janvāra.

Cūkkopību grauj milzīgais gaļas imports

Ja vēl pirms kāda laika cūkkopji priecājās par cūkgaļas produkcijas realizācijas iespējām un daudzmaz pieņemamo cenu, tad šobrīd daudzus māc pesimisms.

Cūkkopji nonākuši neapskaužamā situācijā, kad nākas apsvērt pat iespēju likvidēt šo saimniekošanas nozari savās saimniecībās. Pašlaik Latvijā audzēto cūkgaļu realizēt nav iespējams, uzpircēju piedāvātā cena jau noslīdējusi pat līdz 65 santīmiem par dzīvmasas kilogramu. Zemnieki to vērtē kā politisku un visai cinisku valdības soli attiecībā pret Latvijas lauksaimniecību, sevišķi šķirnes cūkkopības saimniecībām. Kā liecina Lauksaimniecības organizāciju sadarbības padomes (LOSP) februāra sēdē publiskotā Sanitārās robežinspekcijas sniegtā informācija, cūkgaļas imports gan pērn, gan šī gada sākumā ir visai iespaidīgs.

Pagājušajā gadā brīvam apgrozījumam Latvijā kopā ievesti vairāk kā 8 miljoni kilogramu cūkgaļas. No Igaunijas vien 2001. gadā Latvijas tirgū nonākuši 3,7 miljoni kilogramu šīs gaļas, otrajā vietā importa ziņā ir Vācija, trešajā — Lietuva. Pamazām gremdējot mūsu zemniekus, pērn cūkgaļa ievesta arī no Polijas, Dānijas, Spānijas, Francijas, Nīderlandes, Somijas, Beļģijas, Norvēģijas, Zviedrijas, Baltkrievijas un Austrijas.

Varam spriest par ievestās gaļas īpatsvaru arī 2002. gada janvārī. Kopumā viena mēneša laikā pār robežu pārvesti 918 712 kilogrami cūkgaļas, visvairāk no Igaunijas un Vācijas. Igauņu zemniekus turpinām atbalstīt arī dzīvo cūku importa ziņā. 2001. gadā Latvijā ievestas gandrīz 47 000 dzīvu cūku, kas lielākoties nāk no Igaunijas, no tām vaislai paredzētas tikai 525 cūkas. Arī šī gada janvārī Latvijas robežu šķērsojušas jau vairāk kā 6 tūkstoši dzīvu cūku no Igaunijas un Lietuvas, no tām nav ievesta neviena cūka vaislas vajadzībām.

Lappusi sagatavoja G.Kraukle

JUBILEJA

Līvānu bērnu un jauniešu centra vokālais ansamblis «Spurgaliņas» 9. martā ar plašu koncertu Līvānu novada kultūras centrā atskatījās uz savas darbības pirmo desmitgadi. Šobrīd vokālā ansambļa pamatsastāvā dzied 13 meitenes vecumā no 11 līdz 15 gadiem, taču paralēli strādā arī ansambļa «Spurgaliņas» studijas bērnu popgrupa un jaunākā grupa, kuru apmeklē bērni, sākot no divu gadu vecuma. Ansamblis var lepoties ar radošu un panākumiem bagātu muzikālo dzīvi.

«Spurgaliņu» vokālā studija svin desmitgades svētkus

«Spurgaliņas» šo gadu laikā aktīvi koncertējušas ne tikai labdarības pasākumos un koncertos Līvānos, bet arī Trīszvaigžņu sporta spēlēs Preiļos, starptautiskajā festivālā «Saules stariņi» Daugavpilī, Latgales TV festivālā Rēzeknē, Annas svētkos Dagdā, «3 x 3» nometnē Aglonā un citviet Latvijā. Ansambļa vadītāja visus šos gadus bijusi Jēkaba Graubiņa Līvānu bērnu mūzikas skolas direktora vietniece un mūzikas teorijas pasniedzēja Skaidrīte Bulmeistere, kuras profesionālā darba pieredze ļāvusi «Spurgaliņām» kļūt par vienu no spēcīgākajiem meiteņu vokālajiem ansambļiem valstī.

● **Vokālā ansambļa «Spurgaliņas» māmiņa visus desmit gadus ir skolotāja Skaidrīte Bulmeistere. Taču pati pirmā «cāļu» skolotāja deviņdesmito gadu sākumā bija Marta Rimša (ar mikrofonu), kura koncertā sevi smejot nodēvēja par vokālā ansambļa vecmāmiņu.** Foto: J.Magdaļenoks

Ansamblis ieguvis 2. pakāpes laureāta diplomu konkursā «Ko tu proti?» 1996. gadā un kļuvis par laureātu Izglītības un zinātnes ministrijas (IZM) Valsts jaunatnes iniciatīvu centra (VJIC) organizētajā konkursā «Tonis, pustonis» 1998. gadā. 1999. gadā Latvijas vokālo ansambļu un solistu konkursa novada skatē «Spurgaliņas» ieguvušas 2. vietu, bet valsts mērogā — 3. vietu. 2000. gadā ansamblis piedalījies Latvijas skolu jaunatnes Dziesmu un deju svētkos, bet pērn ieguvis 2. pakāpes diplomu Latvijas vokālo ansambļu konkursa novadu skatē un atzinību muzikālajā konkursā «Mana tautas dziesma» Rīgā. Ir izveidojusies radoša sadarbība ar mūziķiem Ati Auzānu, Ēriku Balodi, komponistu Uldi Bērziņu un grupu «Jancis». «Spurgaliņu» veikums ir ierakstīts un izdots gan audiokasetēs, gan kompaktdiska formātā.

«Spurgaliņu» studijas aizsākums meklējams 1992. gadā bērnu un jauniešu centra vokālajā ansamblī «Cālis». Tas pulcināja dziedātgribošus divgadīgus un trīsgadīgus bērnus, no kuriem desmit gadu laikā izauga «Spurgaliņas». Pirmā mazo dziedātāju skolotāja bija Marta Rimša, bet koncertmeistare Guna Jančevska. Vēlāk darbam ar bērniem pievērsās Skaidrīte Bulmeistere. Deviņdesmito gadu sākumā Līvānos nebija kvalitatīvas apskaņošanas aparatūras, fonogrammas tapa, pateicoties uzņēmēja Andra Stikāna un grupas «Jancis», vēlāk — arī ierakstu studijas īpašnieka, mūziķa Ata Auzāna atbalstam. Šobrīd veiksmīga sadarbība izveidojusies ar Līvānu bērnu mūzikas skolu, tās direktoru Gunāru Luriņu un koncertmeistari Elizabeti Tenisu. Savu nosaukumu kolektīvs ieguva pirms pieciem gadiem — ansambļa dziedātājas jau bija izaugušas no «cāļu» vecuma, un nosaukums radās no tobrīd repertuārā esošās dziesmas «Spurgaliņas».

Trīs stundas ilgā koncerta pirmajā daļā muzicēja ansambļa visu vecumu dziedātāji, un katrs no viņiem savai skolotājai S.Bulmeisterei dāvāja rozi, savukārt otrā koncerta daļa bija atvēlēta apsveikumiem un veltījumiem. Atzinības rakstus par ieguldījumu kultūras darbā pasniedza Valsts tautas mākslas centra, kā arī IZM Valsts jaunatnes iniciatīvu centra pārstāvji. Kolektīva veikumu uzteica Valsts kultūras darba inspektore Preiļu rajonā Elvīra Brovacka, atzīstot, ka gan «3 x 3» nometnes laikā Aglonā, gan jubilejas koncertā Līvānos izjutusi lepnumu, ka Preiļu rajonā ir tik augsta līmeņa bērnu vokālais kolektīvs. Prieku par to, ka viena ansambļa vietā desmit gadu laikā izveidojusies radoša un kupla «Spurgaliņu» vokālā studija, pauda arī rajona Izglītības pārvaldes vadītājs Andrejs Zagorskis un Līvānu novada domes priekšsēdētājs Visvaldis Gercāns.

Apsveikumus «Spurgaliņām» veltīja gan Jūrmalas jaunrades nama popgrupa «Deo» Ērika Baloža vadībā, gan mūziķis un novadnieks Atis Auzāns, gan Turku pagasta popgrupa «Mēs paši», kā arī grupa «Jancis». Savukārt Līvānu mūzikas skola ansamblim dāvināja ceļazīmi 100 latu vērtībā. Svētkos neiztika arī bez atbalstītāju un bērnu vecāku sarūpēta svētku mielasta, milzīgas, 12 kg smagas tortes, rotaļām, dejām un neviltota prieka.

G.Kraukle

MUMS RAKSTA

Izcilas stundas pamatā stabils darbs

Sniegpārslas dejoja baltu valsi Sveču mēnesim — februārim. Balts akords — puteņa pieskāriens ziemas dvēselei. Bet dvēsele — jauna dzīvībai, jauna mīlestībai, siltumam un dziesmām aizdegta. Starp balto ābeļu stumbriem plīvoja zilganas liesmas gluži kā maldugunis — aicinādamas un saukdamas — mūzikas skolotājus no visa Preiļu rajona uz Salas pamatskolu, kurā notika mūzikas skolotāju seminārs. Tajā piedalījās 20 mūzikas skolotāji no rajona skolām.

Vieni uz šejieni brauca, lai gūtu pieredzi, citi, lai atpūstos, bet vēl citi, lai iepazītos un dzirdētu talantīgo zēnu ar skaisto balsi — Daini Skuteli, kurš pazīstams ne tikai Preiļu rajonā, bet savas spējas apliecinājis arī ievērojamos konkursos un skatēs.

Uz atklāto mūzikas stundu visus aicināja Salas pamatskolas mūzikas skolotājs Jāzeps Skutelis. Tā sākās ar iedziedāšanas un sasveicināšanās dziesmiņu, bet pēc tam viss noritēja tā, kā jau mūzikas stundā pienākas. Tika pārbaudītas skolēnu zināšanas un dziedāšanas prasme mibemolmažorā, apgūta jaunā viela — dziesma «Trīs priedītes siliņā» la mažorā. To skolēni dziedāja divbalsīgi. Stundā bija vērojama veiksmīga mūzikas teorijas sasaiste ar praktisko daļu, sintēzes princips, mūzikas mācīšanā izmantojot daiļliteratūru, pieminot Miķeļdienas tradīcijas un tamlīdzīgi. Taču par mūzikas stundas kulmināciju kļuva tautas dziesma «Pūt, vējiņ!» visu klātesošo skolotāju četrbalsīgā izpildījumā. Līdz ar to skolēniem bija iespēja dzirdēt dzīvu, profesionālu dziedājumu.

Stunda bija izdevusies. Bet kā to vērtēja paši skolotāji? 7. klases skolnieču veiktajā aptaujā atbildes liecināja, ka stunda atzīta «tikai un vienīgi pozitīvi», «skolēniem labas zināšanas mūzikā», «augstā līmenī», «teicams pedagoga līmenis», «metodiski pareiza», «zinoša, audzinoša, valdzinoša». Mūzikas pedagogi anketās rakstījuši: «Skolotājs grib un var. Bērni grib.» «Izcila stunda. Tā nebija tikai izrādīšanās, tas ir ļoti pamatīgs darbs. Tā turpināt.» «Ļoti laba stunda. Patika tas, ka galvenais akcents likts uz dziedāšanu, nošu mācīšanos. Dzied arī tie bērni, kuriem nav izcilu muzikālo dotību.»

No aptaujas varēja noskaidrot arī to, kā stundu vērtē paši skolēni: «Es nedomāju, ka atbrauks tik daudz skolotāju.» «Man patika, kad skolotāji dziedāja dziesmu «Pūt, vējiņ!».» «Tad, kad viņi dziedāja, es jutos gluži kā dziesmu svētkos, kaut arī neesmu tur bijis. Tas bija kaut kas apbrīnojams.» «Skolotājs bija ļoti apmierināts ar mums, un mēs paši bijām ļoti apmierināti.»

Pēc atklātās stundas visi tika aicināti uz muzikāli literāro pasākumu, kurā piedalījās gan skolēni, gan skolotāji. Ar savām dziesmām te priecēja skolas koris, kurā dzied tikai 13 skolēni, taču skanējums bija kā varenam korim. Daudziem radās jautājums, kā skolotājs to panāk?

Jāatzīst, ka šajā skolā oriģinālu ideju nekad netrūkst. Seminārs bija brīnišķīgs, emocionāls, daudzpusīgs un interesents. Iegūti daudzi jauni iespaidi un idejas.

Liene Pudule,
Daugavpils Universitātes Humanitārās fakultātes 3. kursa studente, praktikante Salas pamatskolā

PAŠVALDĪBĀS

Galēnu pagastā

■ VĒRTĒ POLICISTA DARBU UN IZSAKA IEROSINĀJUMUS. Pagasta padomes deputāti, izvērtējot Galēnu un Lomu policijas iecirkņa inspektora Jāņa Broka darbu, atzina to par labu. Deputāti J.Brokam ierosināja veidot ciešāku sadarbību ar Galēnu pamatskolas, kā arī pagasttiesas pārstāvjiem, veicot uzraudzību, lai nepieļautu nepilngadīgo atrašanos sabiedriskās vietās un klaiņošanu pēc pulksten 23.00 bez pieaugušo uzraudzības. Deputāti neiebilst pret to, ka deju vakarus un diskotēkas apmeklē jaunieši no 14 gadu vecuma, taču tas pieļaujams tikai ar bērnu vecāku atļauju, kuri uzņemas pilnīgu atbildību par savu nepilngadīgo bērnu. Pašvaldības deputāti uzskata, ka Galēnu ciema centrā uzstādītās ceļa zīmes pilnībā nenodrošina ceļu satiksmes dalībnieku drošību uz ceļa, tādēļ sadarbībā ar Ceļu satiksmes drošības direkciju (CSDD) ir jālemj jautājums par papildus ceļa zīmju uzstādīšanu Galēnu centrā, informē pašvaldības vadītāja Leontīna Saleniece.

■ IZSKATA «VIDUSLATGALES» PIEDĀVĀJUMU. Pagasta padomes sēdē izskatīts apvienības «Viduslatgale» piedāvātais pašvaldību sadarbības modelis. Šajā apvienībā iesaistījies Rušonas, Riebiņu, Silajāņu, Feimaņu un Sīļukalna pagasts, sadarbības piedāvājumu saņēmusi arī Galēnu pašvaldība. Kā svarīgākais arguments, kāpēc būtu lietderīgi iesaistīties sadarbībā ar lauku pašvaldībām, minēts tas, ka, apvienojoties pilsētas un lauku pašvaldībām, novadu domēs lielāka ir pilsētas deputātu pārstāvniecība, kā arī tas, ka pilsētām bieži vien ir kredītsaistības. Tā kā apvienošanās varianti ir vairāki, pieņemts lēmums līdz šī gada beigām nestāties sadarbības apvienībā «Viduslatgale» un izvērtēt visus iespējamos apvienošanās modeļus. Martā teritoriālās reformas jautājums tiks apspriests arī ar Viļānu, Stabulnieku, Sīļukalna un Silmales pašvaldībām, lai izlemtu, kādam sadarbības modelim — ar apvienību «Viduslatgale», Preiļiem vai Viļāniem — dot priekšroku.

■ IZMAIŅAS ŠTATU SARAKSTĀ. Veiktas izmaiņas pagasta padomes izpildinstitūcijas štatu sarakstā. Ar 1. martu noteiktas 0,3 likmes apkopējai Lomu informācijas un konsultāciju centrā, kur vienreiz mēnesī iedzīvotājus pieņem pašvaldības pārstāvji. Ar 1. martu par santehniķi uz pārbaudes laiku (3 mēneši) pieņemts darbā Aivars Mihailovs. No 22. februāra ir apstiprināta darba aizsardzības speciālista štata vieta 0,7 likmes, šo pienākumu veiks galvenais speciālists saimnieciskajos jautājumos Pēteris Kupris. Papildināts darba līgums ar zemes ierīkotāju Silviju Opolo, turpmāk viņa būs arī lauksaimniecības konsultante. Pieņemšanas laiks pirmdienās un trešdienās no pulksten 9.00 līdz 17.00.

■ PAR VECO ĻAUŽU SOCIĀLĀS MĀJAS REMONTDARBU APMAKSU. Pašvaldība daļēji ir veikusi remontu veco ļaužu sociālajā mājā «Rudenāji», taču joprojām nav skaidrības par Nīderlandes fondu līdzfinansējumu šajā projektā. Ir rasts pagaidu risinājuma šajā situācijā, nolemjot, ka gadījumā, ja sabiedriskā organizācija «Mozaīka» saņems Nīderlandes fondu atteikumu līdzfinansēt sociālās mājas «Rudenāji» izveidi, pašvaldība slēgs līgumu ar firmu par remonta veikšanu, finansējot to no sociālajai palīdzībai paredzētajiem līdzekļiem.

■ 31 IESNIEGUMS. Pagasta padomes sēdē izskatīts 31 iesniegums. Viens no būtiskākajiem jautājumiem, vai personas, kas, iepriekš to saskaņojot ar pašvaldību, veic krūmu izciršana gar autoceļu joslām, kuras pieguļ viņu privātajiem zemes īpašumiem, ir uzskatāmas par sabiedrisko darbu veicējiem, kuriem saskaņā ar pašvaldības lēmumu pienākas sociālā palīdzība. (Galēnu pašvaldība ir pieņēmusi lēmumu, ka darbaspējīgie pagasta iedzīvotāji var pretendēt uz sociālo palīdzību, ko piešķir no pagasta budžeta līdzekļiem, ja vismaz divas dienas gadā ir piedalījušies pašvaldības sabiedriski derīgajos darbos.) Deputāti tomēr vienojās, ka arī iepriekš minētās personas ir uzskatāmas par sabiedrisko darbu veicējiem un ir tiesīgas vērsties pēc sociālās palīdzības pašvaldībā.

Sociāli neaizsargātie

Kas ir sociālais dzīvoklis

1997. gadā Saeimā pieņemtajā likumā **«Par sociālajiem dzīvokļiem un sociālajām dzīvojamām mājām»** noteikts, ka sociālais dzīvoklis ir pašvaldības īpašumā noteikts dzīvoklis, kuru izīrē personai vai ģimenei, kas, ievērojot šā likuma nosacījumus, atzīta par tiesīgu īrēt šādu dzīvokli. To uzturēšanas, apsaimniekošanas, pārvaldīšanas un uzskaites kārtību nosaka pašvaldība, bet uzturēšana var notikt no šim nolūkam paredzētiem valsts vai pašvaldības budžeta līdzekļiem, sociālo dzīvokļu īrnieku īres maksām. Sociālā dzīvokļa statusu var noteikt neizīrētiem pašvaldības īpašumā esošiem dzīvokļiem, kā arī pašvaldības īpašumā esošiem dzīvokļiem, kurus īrē sociāli maznodrošinātas personas, ja tās izteikušas vēlēšanos īrēt sociālo dzīvokli un to rīcībā esošā dzīvokļa platība nepārsniedz Ministru kabineta noteikumos paredzēto normu.

Preiļu novada domes 2001. gada 17. maijā apstiprinātajos noteikumos par sociālajiem dzīvokļiem un sociālajām dzīvojamām mājām Preiļu novadā noteikts, ka sociālā dzīvokļa statusu var noteikt dzīvoklim, kura kopējā platība nepārsniedz: dzīvoklim, kurā dzīvo vairākas personas, — 20 kvadrātmetri uz pirmo personu un 15 kvadrātmetri uz katru nākamo personu. Šādu statusu var noteikt arī vienistabas dzīvoklim, kurā dzīvo viena persona un kurš nav lielāks par 30 kvadrātmetriem.

Kam un cik ilgi ir tiesības īrēt sociālo dzīvokli

Kārtību, kādā personu vai ģimeni atzīst par tiesīgu īrēt sociālo dzīvokli, nosaka attiecīgās pašvaldības dome vai padome. Sociālā dzīvokļa īres līgumu noslēdz uz laiku, kas nav ilgāks par sešiem mēnešiem, un to atjauno, ja pēc līguma termiņa izbeigšanās īrnieks un viņa ģimenes locekļi nav zaudējuši tiesības īrēt sociālo dzīvokli.

Tiesības īrēt sociālo dzīvokli Preiļu novada administratīvajā teritorijā ir personai vai ģimenei, kura ir sociāli maznodrošināta (trūcīga) vai sociāli mazaizsargāta, ja tā no dzīvojamās telpas izlikta tiesas ceļā, īrē pašvaldības dzīvokli un ir izteikusi vēlēšanos īrēt sociālo dzīvokli, persona ir bārenis, kas nav nodrošināts ar dzīvojamo telpu.

Īres maksa un maksa par komunālajiem pakalpojumiem

Sociālā dzīvokļa īres maksu nosaka attiecīgā pašvaldība. Tai jābūt vismaz trīs reizes zemākai par īres maksu, kas noteikta attiecīgās kategorijas pašvaldības dzīvokļiem. Pašvaldība var arī segt daļu no maksas par komunālajiem pakalpojumiem.

Ceļš uz sociālo mājvietu

Kā informēja Preiļu novada domes dzīvokļu jautājumu komisijas priekšsēdētāja **Aina Iļjina,** kura ir atbildīgā darbiniece arī par sociālo dzīvokļu piešķiršanas jautājumu risināšanu, pilsētā pašlaik šis statuss piešķirts 75 dzīvokļiem un istabām. Tajos dzīvo 110 cilvēki. Sociālo dzīvokļu fonds uzsākts veidot tikai tad, kad praktiski visi pilsētā esošie dzīvokļi jau bija nodoti privatizācijai. Tagad sociālajām vajadzībām tiek nodoti visi nelabiekārtotie dzīvokļi, kuri atbrīvojas. Ja mājā ir vairāki nelabiekārtoti dzīvokļi, kuriem piešķir sociālā dzīvokļa statusu, bet nama atlikušajos dzīvokļos mīt īrnieki, kuri nepieder maksātnespējīgo iedzīvotāju grupai, viņiem dome piedāvā pārcelties uz labiekārtotu dzīvokli. Šādā ceļā, piemēram, visiem dzīvokļiem mājā Pils ielā 8 piešķirts sociālais statuss. Arī A.Upīša ielas atsevišķiem vienstāvu namiem ir sociālās māju statusi. Šeit iekārtotas arī gultas vietas cilvēkiem pēc atgriešanās no ieslodzījumu vietām un bezpajumtniekiem, kuri pretējā gadījumā vispār būtu uz ielas, jo pilsētā nav nakts patvermes.

Cilvēki, kuri spiesti pārcelties uz sociālajiem dzīvokļiem, nav mērāmi ar vienu olekti. Ir ģimenes, kuras ar tiesas spriedumu izliktas no labiekārtotiem dzīvokļiem komunālo maksājumu parādu dēļ. Nav darba, maz nopelna, sarežģījušies dzīves apstākļi. Ir tādi, kuriem šie parādi radušies pašu vainas dēļ — piemetusies dzeršanas liga, tās dēļ zaudēts darbs, bez tam strādāt ne īpaši gribas. Ko tur slēpt, pietiekoši daudz šādu bezgribas cilvēku ir arī pensionāru vidū. Saņem pensiju un nodzer. Tādi ir arī pirmspensijas vecumā, kuriem ne pensijas, ne algas, ne arī vairs cerību uz darbu. Ģimenēm ar bērniem, kuras parādu dēļ no iepriekšējās mājvietas izliktas tiesas ceļā, piemeklē labākas, ērtākas un atsevišķas istabiņas. Pudeles brāļiem nākas samierināties ar vienu istabiņu kopējā dzīvoklī.

Ir arī tādi iedzīvotāji, kuri nevar savilkt galus kopā, bet negaida arī izlikšanu tiesas ceļā. Viņi griežas domē ar lūgumu pārcelt uz sociālo dzīvokli. Šādu statusu var piemērot arī īrnieka pašreizējai dzīvesvietai.

Sociālajos dzīvokļos pašvaldība nodrošina, lai būtu apkure, gāzes plītis, ūdens piegāde. Īrniekiem simts procentu apmērā pašiem jāsedz izdevumi par gāzes un elektrības izmantošanu, 30 procentu apmērā — īres maksa, pārējo sedz no domes sociālā budžeta. Samazināta maksa par apkuri.

Pensionāri un invalīdi sociālajos dzīvokļos saņem pastāvīgu pierakstu, bet pārējie uz sešiem mēnešiem. Ja šajā laikā viņi apzinīgi kārto visus maksājumus, nepaliek parādā, pierakstu pagarina uz nākošo termiņu.

Sociālā dzīvokļa īrnieka statuss nav mūžīgs. Ja uzlabojas materiālie apstākļi, cilvēks vai ģimene var atgriezties parastā dzīvoklī. Ar domes lēmumu tiek piešķirts brīvs dzīvoklis, kura iepriekšējie iemītnieki izlikti parādu dēļ. Jaunajiem īrniekiem gan šis parāds nav jāsedz, tas tiek dzēsts no domes budžeta.

Pārtiek no mātes pensijas

Pils ielā 8 ir vairāki sociālie dzīvokļi. Vienā no tiem durvis atver vīrietis spēka gados, kurš stādās priekšā kā Nikolajs. Aicina istabiņā. Pieticīgi iekārtota, bet silta un tīra.

Esam iztraucējuši no televizora skatīšanās. Nikolaja dienas lielākoties tā arī aizrit — bezdarbībā. 25 gadus strādājis par šoferi. Izšķīries ar sievu. Par dzīvokli sakrājušies parādi, atteicies no tā, un viņam ierādīta sociālā istabiņa šajā dzīvoklī. Parāds sakrājies arī šeit. Cer uz nodarbinātības dienesta atbalstu, lai iekārtotos sabiedriski derīgo darbu veikšanā un varētu dzēst parādu. Darbu atrast nevarot.

Rīgā, tur gan varētu iekārtoties, būtu arī, kur apmesties, Nikolajs cenšas veidot par sevi optimistisku priekšstatu. Strādājis Rīgā par autobusa šoferi, bet uzņēmums bankrotējis. Kāpēc atkal nebrauc uz Rīgu? Nevarot pamest māti vienu. Tepat netālu dzīvojot. Esot veca, slima ar cukura diabētu. Tad nu dēlam pavasarī un vasarā jākopj dārzs. No kā pārtiek? Šeit, dzīvoklī neko negatavoju, stāsta Nikolajs. Paēst ejot pie mātes. Viņa saņemot pensiju.

Bērni pie šķirtās sievas, ejot skolā. Nē, alimentus nemaksājot. Viņam neesot līdzekļu, bez tam «sieva saņem labu algu, viņai ir saimniecība». Vīrieša balsī skan skaudība.

Nē, pavasarī noteikti došos prom, viņš sasparojas, bet brīdi vēlāk atkal aizbildinās ar veco māti un dārza darbiem. Taču sakarā ar nenomaksāto parādu pieraksts nav pagarināts, un tā Nikolajs pašlaik šeit mitinās ne īsti likumīgi.

❒❒❒

Istabiņa aiz sienas ir tik maza, ka uz vienas gultas stūra ēžot, otru gultu var aizsniegt ar roku. Viena guļvieta tēvam Leonīdam, otrā apmetusies viņa meita Svetlana ar savu nepilnus divus gadus veco bērniņu. Mazā ar visu podiņu ietupināta gultā, jo citur nav vietas. No iepriekšējā dzīvokļa izlikti ar tiesas spriedumu par nenomaksāto parādu apmēram 200 latu apmērā. Tā stāsta Svetlana. Ne viņai, ne tēvam nav darba. Jaunā sieviete gan pašlaik vēl atrodas bērna kopšanas atvaļinājumā. Viņa nezina, ko varētu strādāt, jo nebūtu, kas pieskata bērnu, bet ik mēnesi par bērnudārzu maksāt 15 latus nespēj. Gatavojas apmeklēt valsts valodas kursus, jo pašlaik to zina tikai pirmās kategorijas līmenī. Par savu tuvāko nākotni viņai nav ne mazāko cerību, nedz priekšstata. Ja būtu darbs, tad... teikumu nepabeidz 22 gadus jaunā sieviete, pa pusei vientuļā māte ar 9 klašu izglītību.

Likumīgi Svetlanai šajā sociālajā istabā nenāktos būt, jo pierakstījusies, «lai mazāk jāmaksā» pie tantes laukos. Bērna tēvs par meitu rūpējoties, bet pie viņa apmesties nevarot. Vīrietis dzīvojot trīsistabu dzīvoklī kopā ar vecākiem un vēl vairākiem radiem, stāsta Svetlana. Bez tam oficiāli viņi neesot vīrs un sieva.

Visu laiku gribas ēst

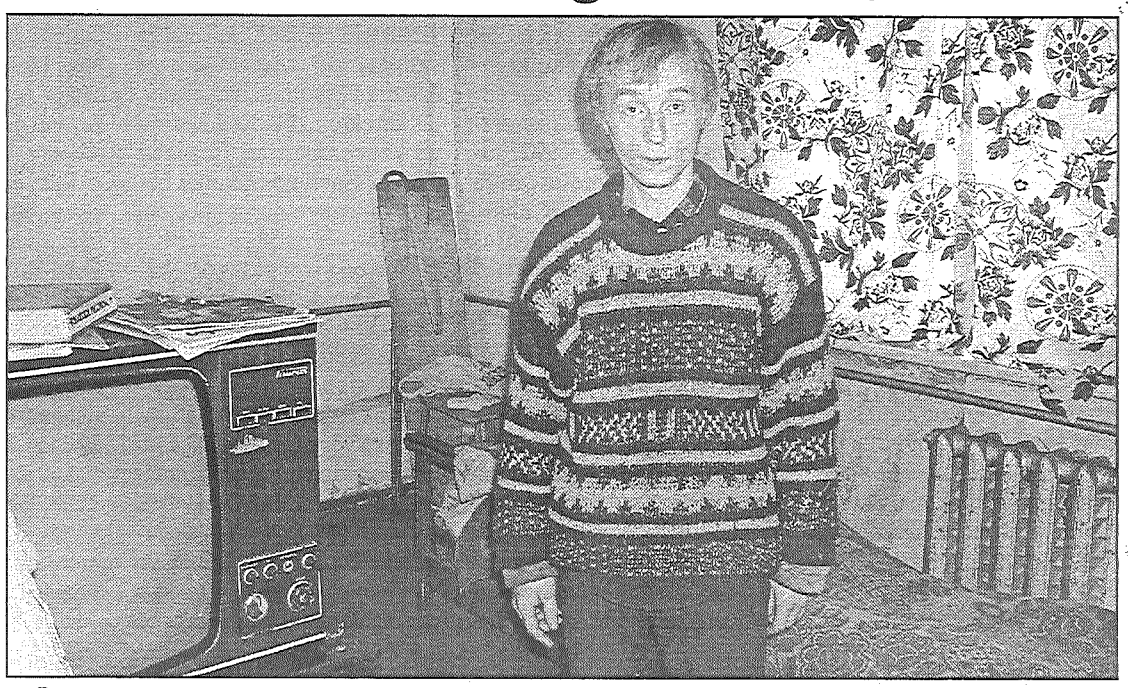

● **Ēst gribas visu laiku, saka Jānis. Viņam nav radu, nav dzīvokļa, nav darba, nav iztikas. Kas viņam palīdzēs uzzināt, ko nozīmē dzīvot, mīlēt, priecāties un pelnīt, lai to visu nodrošinātu?**

Jānis atver durvis pēc ilgas klauvēšanas. Esot gulējis. Šajā sociālajā dzīvoklī ierodamies kā plaša delegācija — rajona preses pārstāvji, kā arī pilsētas domes darbinieki Aina Iļjina, Ilga Eglīte un deputāts Andrejs Zagorskis.

Jānis izrāda savu mantību — vecu izvelkamo krēslu, galdu, ar kaimiņiem kopēju televizoru, kas nerāda, jo «nav lampas» un atbild uz žurnālistes jautājumiem. Audzis bērnu namā Ambeļos, mācījies skolā Ludzā, atsūtīts uz Preiļiem. Neilgi pastrādājis, zaudējis darbu, apzadzies, piecus gadus pavadījis ieslodzījumā, atkal atgriezies uz Preiļiem. Un te nu viņš ir — bez tuviniekiem, bez naudas, bez darba, bez latviešu valodas zināšanām, bez iespējas kaut ko pārmainīt savā dzīvē. Bez cerībām. Lielākoties neēdis. Ar vienu ziemas «kurtku», nonēsātiem ziemas puszābakiem un «citām drēbēm» celofāna kulē, — dažiem humānās palīdzības ceļā iegūtiem vasaras apģērba gabaliem. Rītā esot ēdis — kartupeļus, Jānis atbild uz jautājumu, vai viņam ir ko ēst. Vakar arī paēdis — kartupeļus ar eļļu. Reizēm dabūjot arī kaut ko labāku — siļķi ar kartupeļiem. Sociālā dzīvokļa otrā istabā mitinās vēl divi bijušie ieslodzītie, un viņu sadzīve rit pēc saviem principiem — dalīties visā, arī ēdienā. Ja vien vispār ir izdevies kaut ko sadabūt vai nopelnīt. Ēst gribas visu laiku, saka Jānis. Augumā sīks un novārdzis trīsdesmitgadīgs bērns.

Muti nomazgāt var pie krāna un izlietnes virtuvē. Lielāka mazgāšanās iznākot reizi pa vairākiem mēnešiem, kad dabūts kāds lats un varot atļauties aiziet uz pirti. Uz jautājumu, vai varētu strādāt pie zemniekiem un vai prot lauku darbus, Jānis atbild, ka protot. Piemēram, skolā mācījuši stādīt kartupeļus.

❒❒❒

Upīša ielas vienstāva mājās ir vēl vairāki sociālie dzīvokļi. Uz klauvējieniem durvis atver tikai vienā no tiem. Fjodors smaržo pēc alkohola un vēlākā sarunā pats pastāsta, ka šodien iedzēris. Parādu dēļ ģimene: sieva, vīrs un divi dēli izlikti no dzīvokļa un pārvietoti uz sociālo dzīvokli. Diemžēl šajā saimē nelaime ienākusi ar to dienu, kad dēlu māte sākusi draudzēties ar grādīgo. Puiku tēvs savukārt ir invalīds, tā sauktais černobilietis. Pieaugušie nestrādā, pārtikšana no vienas pensijas. Izdilusi, noplīsusi, novazāta, noskrandusi iedzīve. Vecākajam dēlam sava guļvieta, bet jaunākā dēla gultā redzams, ka te arī otrs nakšņotājs iegulējis vietu. Viens sedzies ar segu, otrs ar mēteli. Te guļot dēls un māte, neērti juzdamies skaidro tēvs. Arī šajā dzīvoklī mazgāšanās pie izlietnes. Iespēju robežās par dēliem vairāk gādā tēvs. Bez brokastīm uz skolu puikas nepalaižot, viņš stāsta. Diemžēl pašam nākas mēnešiem ilgi ārstēties slimnīcā, tad puikas pieskatot vectēvs, tāda pat sociālā dzīvokļa iemītnieks.

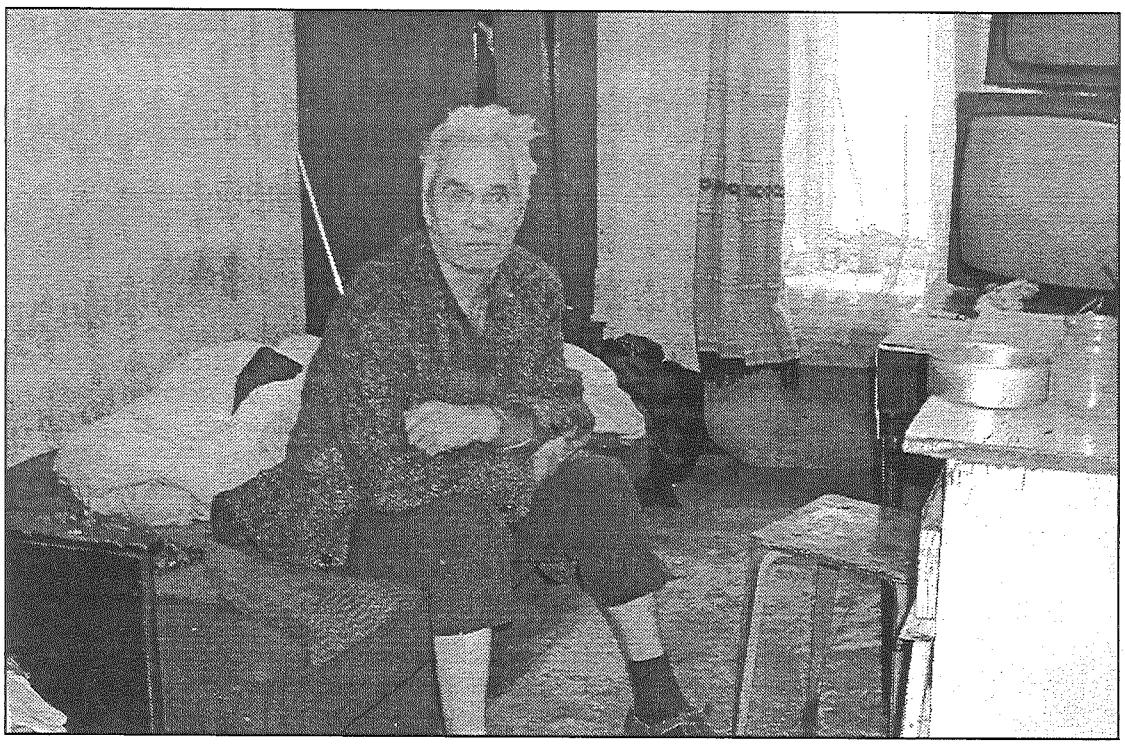

● Šis vīrs, kurš izlien no gultas, mums ienākot viņa istabā, sen vairs neuztraucas ne par savu izskatu, ne to, kādā stāvoklī ir viņa istaba. Sociālā dzīvokļa jumts virs galvas, četras sienas, elektrība un kāds nekāds guļamais — viņam pietiek. Trīs bērni esot, divi dēli un meita. Viens atnākot biežāk, pārējie retāk. Acīmredzot, pieaugušie bērni sen atmetuši cerības izvilkt tēvu no postažas, kurā viņu ievedis alkohols (pēc kaimiņu un domē sniegtās informācijas).

Invalīdei jākļūst par akrobāti

Pailgi klauvējam pie dzīvokļa durvīm Pils ielas 4. nama otrajā stāvā. Tikko nojaušamas skaņas no dzīvokļa iekšpuses liek secināt, ka istabā kāds ir. Caur neatvērtām durvīm atskan piesardzīgs sievietes jautājums, kas mēs esam. Skaidrojam, ka žurnālisti, un saimniece atver durvis.

Istabā saminstināmies. Brīvais laukumiņš telpas vidū ir tik mazs, ka divi žurnālisti un saimniece tik tikko var aizspraukties garām viens otram. Iedzīve, — divi guļamie, skapis, galds nemaz tik daudz vietas neaizņem, bet te kaudžu kaudzēm ir drēbes, pa pusei izjukusi liela kaste ar grāmatām. Trimo spogulis istabas vidū. Tā vien liekas, it kā nupat notikusi pārcelšanās, un mantas gaida sakārtošanu. Tomēr tā nebūt nav. Saimniece ir smagi slima sieviete ar kustību traucējumiem un kaulu deformāciju. Viņas spēkos nav tikt galā ar mantu izvietošanu.

Būt invalīdam, būt vecam, slimam un vientuļam, kā izrādās, mūsu sabiedrībā ir kaut kas apkaunojošs. Dzīvokļa saimniece ir ar mieru parunāties tāpat, ir priecīga par apciemojumu, bet sirsnīgi un kautrīgi lūdz «neko nepierakstiet, nefotografējiet, citādi viss rajons par mani izlasīs un apsmies, ka es tāda veca un invalīde.» Kā ir, tā arī labi, viņa saka par savu dzīvi. Pie viņas nākot novada domes norīkota sociālā aprūpētāja. Tagad, sākot ar martu, aprūpētāja nākšot desmit reizes mēnesī.

Ne jau vienmēr šī sieviete, kurai tikai nedaudz pāri 60 gadiem, bija nevarīga. No šīs pašas mājvietas, kurā nodzīvoti 30 gadi, žirgta rītos steigusies uz darbu. Strādājusi apdrošināšanas inspekcijā, pēc tam viesnīcā. Dzīvojusi kopā ar vīru, kurš jau miris.

Pirms pāris gadiem nokritusi no stāvajām kāpnēm. Ārstēšanās prasījusi daudz līdzekļu, tāpat arī iztika, maksa par dzīvokli. Kad sapratusi, ka ar komunālajiem maksājumiem netikt galā, lūgusi palīdzību domei. Tā kā dzīvoklis nav labiekārtots, tam dots sociālā dzīvokļa statuss. Tagad par īri un apkuri jāmaksā pieci lati mēnesī, jāapmaksā arī elektrības patēriņš un gāze.

Vientulība ir smaga un grūti panesama. Vēl smagāk, ja apkārt ir cilvēki, bet viņiem nevar pievienoties. Slimā pensionāre ar cerībām sekojusi līdzi idejai par sociālās mājas vai vismaz dienas patversmes ierīkošanu bijušā bērnudārza telpās pilsētas centrā. Viņai patiktos, ja zem kopēja jumta, bet atsevišķās istabiņās mitinātos tādi paši nevarīgi, veci un vientuļi ļaudis. Viņai ar kruķiem grūti iziet no mājas ārā, jo kāpnes ir stāvas. Ja arī izietu, cik ilgi mājas sienmalē sēdēsi? Ar roku darbināmo invalīdu ratiņu nav. Viņai bijuši tikai tādi kā slimnīcā, stāsta sieviete. Vajadzīgs cilvēks, kas ratiņus stumj. Kas mani stums pa ielu, viņa jautā, un balsī skan pilnīga bezcerība. Reizēm saņemot visus spēkus un ar kruķiem dodoties ceļā līdz centram. Gadījies, ka šādā ceļojumā spēcīgas lietus gāzes izmērcējušas līdz ādai, pēc tam ar slapjām drēbēm mugurā līdz kaulam izsaldējis vējš. Nevienā iestādē vai veikalā Raiņa bulvāra malā nav riskējusi prasīt patvērumu.

Nē, invalīde nesūdzas. Viņa, rāmi un sen ar visu samierinājusies, atbild uz žurnālistu jautājumiem, uz dažiem izvairīgi un nezaudējot lepnumu. Sabiedrībai šie klusucietošie pensionāri ir īstā Dieva svētība. Viņi neprasa palīdzību, uzmanību un rūpes katru dienu, bet ar padevīgu pateicību no dzīves saņem tās druskas, kas saucas sociālā aprūpe. Bet neprasa tāpēc, ka nav spēka to darīt.

Uz vienas no gultām atrodas liela, pie sienas pieslieta svētbilde. Nav atradušās palīdzīgas rokas to piestiprināt pie sienas. Glezna ir gandrīz pašas mājasmātes augumā. Tai līdz pusei izplīsis un izkritis stikls, bet Pestītāja sejā ir līdzcietīgs smaids. Vienīgais līdzcietīgais.

Lejup no otrā stāva nevis kāpjam, bet no pakāpiena uz pakāpienu nolēkājam. Celtnieku nevīžības dēļ vairāku pakāpienu augstums neatbilst nekādiem standartiem. Invalīdam ar kruķiem jābūt akrobātam, lai pa tām pārvietotos bez nokrišanas draudiem.

Smagumu malā nenolikt

Jevdokija Upeniece, vīrs Jāzeps, meita Inna un mazdēls Anatolijs — čakls skolnieks un labs futbolists — dzīvo vienā no Raiņa bulvāra 25. nama sociālajiem dzīvokļiem.

● Kur tās cerības, ar ko dzīvi veidoja kādreiz — jauni, skaisti, laimīgi? Attēlā — Jevdokija un Inna, un portretos — viņu mīļie — vīrs Jāzeps, kurš pašlaik slimnīcā, meita Natālija. Un pati Jevdokija. Viņi nekad nebija domājuši nonākt trūkumā.

Parāds bija lielāks par 300 latiem. Mūs tiesāja. Sākumā centāmies parādu dzēst, bet nespējām. Te ārstēšanās slimnīcā, te atkal kas cits. Nācās pieņemt domes piedāvājumu pārcelties uz šejieni, stāsta Jevdokija. Septembrī būšot trīs gadi, kopš dzīvo šeit. Meita ir bezdarbniece, audzina skolas vecuma bērnu. Arī otra meita, kas dzīvo atsevišķi, ir bezdarbniece. Nupat dienēt Nacionālajos Bruņotajos spēkos pavadījusi savu dēlu, otrs mācās skolā.

Kaimiņi labi. Arī apkārtne te skaista. Putni dziedot. Mazdēls var zivis makšķerēt dīķī. Mums ir arī savs mazdārziņš, — Jevdokija cenšas nesūdzēties par dzīvi. Nav aizmirsušās arī šuvējas iemaņas, ar ko agrākos gados bija slavena paziņu vidū. Bet balss skan kā apdzisusi. Vīrs ir smagi slims. Znots tika nonāvēts. Meitas nevar atrast darbu. Šo smagumu malā nenolikt.

Nabadzības upuri un ķīlnieki

Pāris dienās, Preiļos tiekoties tikai ar astoņu sociālo dzīvokļu un istabu iemītniekiem, iezīmējās viss drausmīgais nabadzības posts, ko tik labprāt izliekas neredzam mūsu vēlētie darboņi — pilsētas, rajona, valsts vadītāji. Nerunāsim par tiem, kuri vienmēr pratuši padzīvot «uz vieglo», kuri savu pēdējo kapeiku bijuši ar mieru pārvērst degvīna glāzē. Šai iedzīvotāju kategorijai istaba sociālajā mājā, kurā ir pietiekoši silti, gana laba. Satriecoši un nožēlojami, un valstij kauna lieta ir attieksme pret cilvēkiem, kuri pēc sava darba mūža, pēc sava sūri un grūti izcīnītā dzīvoklīša, tagad spiesti to zaudēt.

Pārāk vieglu roku mūsu novada vadītāji pieņem lēmumus par šo nelaimīgo cilvēku iesniegšanu tiesai viņu izlikšanai no dzīvokļiem. Savu iedzīvotāju pagrūšana vēl zemāk pa sociālo apstākļu kāpnēm vadītājiem godu nedara. Cildenāk būtu, ja stāvētu un kristu par to, lai novadā vai pilsētā nodibinātos jauni uzņēmumi.

Kas jūt līdzi un padomā par tiem bērniem, kuri uz skolu šodien iet no sociālajām mājām? Viņos ir iznīcināta ticības stīga labajam. Viņi ir piedzīvojuši pārāk daudz. To, kā viņu vecāki pazemoti meklē darbu. Kā kļūst par parādniekiem, respektīvi, — noziedzniekiem pašvaldības acīs, ar kuriem veicami tikai tiesas darbi. Kā tiesa bez ceremonijām izliek viņus uz ielas. Kā viņi nokļūst istabās, kur nav vietas guļamajam, nav vannas, nav 21. gadsimta cilvēka cienīgu dzīves apstākļu. Ar ko nogrēkojušies šie bērni jūsu priekšā, cienījamie, paēdušie valstsvīri un pašvaldību vadītāji?

«Novadnieks» turpinās materiālu sēriju par invalīdiem, par maznodrošinātajiem, par sociāli neaizsargātajamiem laukos un pilsētās. Mēs klauvēsim pie šo cilvēku durvīm, un neviens ierēdnis nespēs aizliegt sarunāties ar šiem nabadzības ķīlniekiem un upuriem, ja vien viņi paši būs ar mieru.

Pensionāre, kura izolēta no sabiedrības stāvu kāpņu, kā arī ielas invalīdu ratiņu trūkuma dēļ. Jauna māte, kurai būtu vajadzīga sociāla darbinieka palīdzība un atbalsts arī tādā ziņā, lai viņa varētu dzīvot kopā ar sava bērna tēvu, lai mazo būtu kur atstāt, lai varētu apgūt valsts valodu un mēģināt saprast šīs valsts kārtību un likumus. Lai praksē nebūtu tā, ka vienā sociālā dzīvoklī dzīvo vīrietis, bet aiz sienas — sieviete. Pusaudzis puika, kuram ar piedzērušos māti jādala guļvieta. Puisītis, kurš pelna labas atzīmes un medaļas par sportiskām uzvarām, bet pagaidām nesaprot, kāpēc mātei un vecmātei, vectēvam un tantei vienmēr tik nomākta seja.

Daudzi no sociālo māju iemītniekiem pastāvīgi guļ. Nedomā par ēdienu, par to, kā viņiem nav. Viņus nekur negaida ciemos. Pa ielu staigāt auksti, apavi veci, un kājas samirkst. Televizori izgājuši no ierindas. Avīzēm nav naudas. Interesanti, kāpēc, piemēram, Līvānos bērniem no šādām sociāli mazaizsargātām ģimenēm ir zupas virtuve, kur viņi reizi dienā saņem ēdienu?

Nabadzība ir briesmīga. Tā ir reāla, plaša. Tepat Preiļos. Daugavpils ielā, Aglonas, A. Upīša, Zaļajā un citās ielās. Raiņa bulvārī. Šajās ielās ir sociālie dzīvokļi, istabas, gultasvietas. Bet vēl ir desmitiem ģimeņu, kuras balansē uz šīs robežas. Pār kurām teju teju draud nokrist baisais Damokla zobens — ar tiesas lēmumu izlikt no dzīvokļa. Pagrūst pa sociālajām kāpnēm lejup varasvīriem ir vieglāk, tas neprasa ne prātu, ne idejas, ne rīcību.

Lappuses sagatavoja
L.Rancāne
Foto: M.Rukosujevs

SPORTS

Vieglatlētu starptautiskie starti

Ziemas sezona vieglatlētikā noslēgusies. Kā vienmēr ar Baltijas valstu mačsacīksti, tai sekojošu Somijas — Zviedrijas — Baltijas maču un visbeidzot ar Eiropas ziemas čempionātu. Sāksim no beigām.

Līdz Eiropas ziemas čempionātam, kas šogad notika Vīnē, pagaidām neesam izauguši, bet Ziemeļvalstu vieglatlētu spēku trīssoļlēkšanā pārbaudīja Juris Iļjins. Baltijas valstu apvienotā komanda, divi sportisti katrā disciplīnā, sacentās ar Somijas izlasi. Zviedriem, šķiet, šī ideja sacensties ar baltiešiem jau apnikusi, jo neesam jau diez cik interesanti pretinieki. Jurim tas nebija labākais starts — 14 m 83 cm un 4. vieta. Varbūt nenāca par labu trīs dienu pauze Tallinā, kur iepriekš tika aizvadīts Latvijas — Lietuvas — Igaunijas mačs.

Pirmo reizi Latvijas pieaugušo izlasē startēja trīs Preiļu sportisti. Bez lasītājiem jau apsolītajiem Latvijas ziemas čempionu Māra Prikuļa un Jura Iļjina startiem, vēl arī Intars Miglāns pēdējā brīdī tika iekļauts valsts izlasē.

Juris trīssoļlēkšanā uzrādīja sezonas labāko rezultātu Latvijā — 15 m 40 cm, kas viņam ļāva ierindoties 3. vietā. Māris šoreiz pārvarēja 205 cm augstlēkšanā un tikai pēc mēģinājumu skaita piekāpās trešās vietas īpašniekam. Intaram debijas reizē 1 m 95 cm un 6. vieta.

Vispirms gan Tallinas manēžas skrejceliņu un sektorus iemēģināja Latvijas jaunatnes izlases dalībnieki, viņu vidū arī Inga Babris un Vitālijs Jekimovs. Cīņā ar lietuviešu un igauņu ātrākajiem barjeristiem Vitālijs atkārtoja savu personīgo rekordu 60 m distancē — 8,34 sek. un izcīnīja otro vietu. Ingai šoreiz pakļāvās vien 1 m 55 cm un 5. vieta.

Atliek vienīgi piebilst, ka Latvijas jauniešu izlase spēja pieveikt komandvērtējumā gan lietuviešus, gan igauņus, toties pieaugušie tikpat pārliecinoši bija trešie. Varbūt labāk tām, nevis otrādi, varam sevi mierināt.

Lai kopējā aina vieglatlētikas lauciņā būtu pilnīga, jāmin arī to, ka Latvijas junioru izlasē Baltijas valstu mačsacīkstē daudzcīņās Kauņā startēja līvānietis Kristaps Jankovskis. Diemžēl augstlēkšanā gūtā trauma liedza Kristapam veiksmīgi uzsākto septiņcīņu pabeigt. Laikā, kad top šis raksts (10. martā) Kristapam jāstartē mačā ar Ziemeļvalstīm Tallinā, cerēsim — šoreiz veiksmīgāk.

Tātad trīs jaunieši un trīs pieaugušie šoziem uzlaikojuši jaunos Latvijas izlases formas tērpus, startējot oficiālās valsts sacīkstēs. To, ka šim skaitam nav manāma tendence sarukt, liecina «Cerības» jaunās maiņas sekmīgais starts «Ņevežis» kausu izcīņas sacensībās Paņevežā. Vidējās un vecākās vecuma grupas vieglatlēti, kuri Latvijas mēroga sacensībās šogad bija ierindojušies pirmajās astoņās vietās, kā dāvanu saņēma braucienu uz daudziem mūžā pirmajām starptautiskajām sacensībām. Mājup pārvedām trīs kausus. Aija Čača par uzvaru 1000 m skrējienā — 3 min. 21,7 sek. vidējā grupā, Līga Bramane šinī pat distancē vecākajā grupā — 3 min. 03,4 sek., un Vitālijs Jekimovs par uzvaru tāllēkšanā — 6 m 10 cm. Otrajā vietā 1000 m skrējienā jauniešiem ierindojās Guntars Belovs — 2 min. 56,8 sek. Vēl jāatzīmē Lāsmas Bernānes iekļūšana finālskrējienā 60 m distancē ļoti spēcīgā konkurencē, kur viņa izcīnīja 6. vietu — 8,2 sek., un Ievas Pelšes izcīnīto 4. vietu augstlēkšanā — 1 m 40 cm, ar atkārtotu personīgo rekordu.

Varētu, protams, gari un plaši aprakstīt visu pārējo jauniešu startus, lietuviešu viesmīlību, lielisko manēžu utt. Bet galu galā tās bija parastas, jaukas draudzības sacensības, salīdzinot ar startiem valsts izlasē. Tā gribētos, lai arī lasītājs pamazām iemācītos atšķirt graudus no pelavām un labāk lai tas notiek uz vieglatlētu piemēra rēķina. Jā, protams, mazliet pārspīlēju, jo kā citādi lai vismaz mūsu runas vīri saprastu, «kas ir kas?» Treneri dara un darīs visu arī turpmāk, lai no šiem neglītiem pīlēniem (piedodiet, meitenes) izaugtu gulbji, nežēlojot savu laiku un līdzekļus. Mēs visi pārdzīvojām mūsu olimpiešu ne tik veiksmīgos startus, mēs visi gribam sagaidīt, kad Olimpiskajās spēlēs startēs mūsu rajona sportists. Kāpēc ne? Tad, lūk, rajona padome, neiedziļināšos visās tajās zemdeķa kombinācijās, par ko jau ir rakstījis arī «Novadnieks», ir darījusi visu, lai šie sapņi nepiepildītos. Ja SK «Cerība», nu, teiksim tā, ir nolikts uz diētas, arī uz šīm sacensībām Lietuvā par naktsmītnēm skolēni maksāja paši, nemaz nerunājot par ēdināšanas naudu, tad pieaugušo vieglatlētika tiek nīcināta ārā. Nelielu cerību stariņu raisīja reģionālā Olimpiskā centra «Latgale» dibināšanas iecere Rēzeknē. Rajonam jānāk ar savu līdzfinansējumu (Ls 3500 viena kapitāldaļa), kuram pretī nāk tāds pats LOK finansējums. Visa sporta kustība Latvijā pamazām pāriet Olimpiskās komitejas rokās, arī sporta budžets — palikt nomaļus būtu muļķība. Vai rajona padome izdarīs soli pareizā virzienā, to mēs redzēsim jau šodien. Nupat laikrakstā «Sports» apskatīju Lauku sporta spēļu ziemas posma rezultātus. Preiļu rajons kopvērtējumā meklējams tabulas beigās — 21. vieta. Neatceros pārskatāmā pagātnē, kad vēl rajons ir bijis tik zemu, ja nu vienīgi pašvaldību darbinieku sporta spēlēs, kur pēdējos gados iztērētie finansu līdzekļi ir apgriezti proporcionāli izcīnītajai vietai.

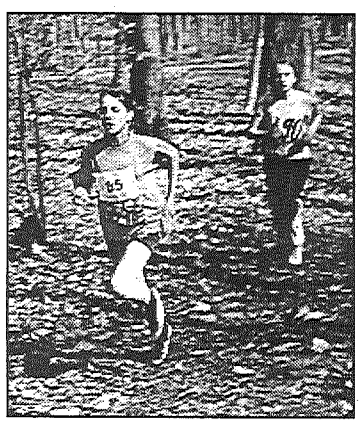

● **Preiļu 1. pamatskolas audzēkne Līga Bramane (85. num.) iekļauta Latvijas izlasē Pasaules skolēnu krosa čempionātā Karlovi Varos (28.III-2.IV). Nepieciešami 300 lati. Vai tiešām tā būs nepārvarama barjera skolai, pilsētai, rajonam?**

Jāzeps Lazdāns,
SK «Cerība» treneris

Pirmās vietas dalīs svētdien

Preiļu novada čempionāts futbolā tuvojas noslēgumam, un šīs nedēļas nogalē notiks izšķirošās cīņas par pirmo un otro vietu. Kas uzvarēs — «G.P.A.» vai «Parks»?

Iepriekšējās brīvdienās čempionāts jau beidzās «Cerībai» un «Šaitaniem». Spēlē par piekto un sesto vietu «Cerība» neļāva sevi atspiest turnīra tabulas pašā lejas galā.

Savukārt pusfināla spēlēs sacentās «G.P.A.» ar «Arka» un «Parks» ar «Policiju». Līdzjutēji bija liecinieki, ka tiesības finālspēlēs sacensties par pirmo un otro vietu godīgi ieguva «G.P.A.» un «Parks» futbolisti.

Ar 38 iegūtiem vārtiem par čempionāta labāko spēlētāju līdz šim atzīts Sergejs Kupelis no «Parks», tikai par diviem veiksmīgiem trāpījumiem no viņa atpaliek «Cerības» futbolists Arturs Klindžāns. Trešais labākais šajā trijniekā ir Viktors Vasiļjevs no «Šaitani» — 21 vārtu guvums.

16. martā pulksten 17.00 Preiļu 1. pamatskolas zālē notiks spēles par trešo vietu starp komandām «Arka» un «Policija», 17. martā pulksten 18.00 par čempionāta laureāta titulu sacentīsies «G.P.A.» un «Parks». Pēc tam sekos uzvarētāju apbalvošana un čempionāta noslēgums.

L.Rancāne

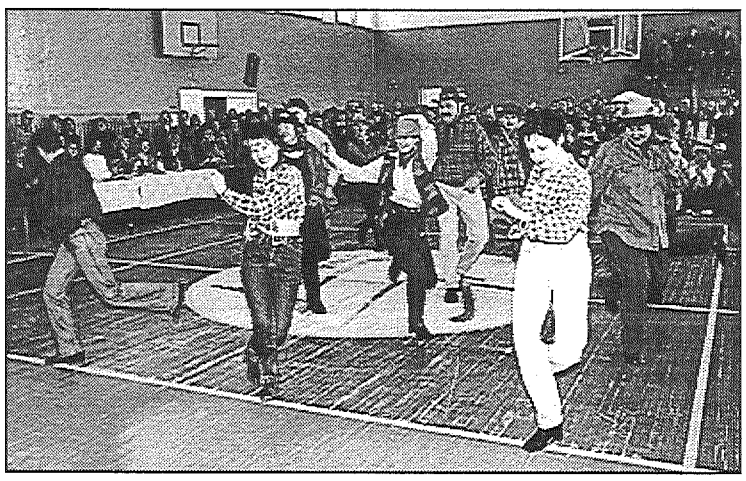

● **Tradicionālajā aerobikas dienā Līvānu ģimnāzijā skatītāju ovācijas izpelnījās skolotāju kovboju dejas.**

Kikbokseri startē Latvijas čempionātā

Februāra nogalē Rīgas cirkā norisinājās Latvijas čempionāts šidokan karatē. Šī ir viena no visstingrākajām cīņas disciplīnām. Tā ir saspringta, tiek pielietoti aptvērieni, sitieni ar kailām rokām un kājām.

Čempionātā startēja sportisti no Rīgas, Jūrmalas, Tukuma, Valmieras un Līvāniem. Līvānu sporta klubs «Skits» pirmo reizi piedalījās šādās sacensībās. Sportisti cīnījās karatē divos raundos pa 2 minūtēm, tad kimono apmainīja pret boksa cimdiem un cīnījās vēl divus raundus Eiropas taiboksā. Cīņa ilgst 8 minūtes bez pārtraukuma. Uzvaru gūst sportists, kurš izcīna vairāk punktu vai beidz cīņu priekšlaicīgi (nokdauns, nokauts).

Divkāršais Latvijas čempions kikboksā, «Ringa karaļa» titula ieguvējs svara kategorijā līdz 45 kg, trīspadsmitgadīgais Otto Kovči, parādot lielisku kikboksa tehniku, kļuva par Latvijas čempionu. Sudraba medaļu izcīnīja Andrejs Lobrekts svara kategorijā līdz 50 kg. Finālā Andrejs parādīja savu gara spēku, drosmi un nenobijās no sava titulētā pretinieka, divkārtējā Latvijas čempiona Raita Cakula. Cīņa bija līdzīga, zaudējums tikai pēc punktiem. Diemžēl šoreiz nepaveicās divkārtējam Latvijas čempionam Ērikam Džeriņam, kurš startēja svara kategorijā līdz 50 kg, pirmajā cīņā guva traumu un pievienojās skatītāju pulkam.

Telpu futbola čempionāts

3. martā Līvānu 2. vidusskolas telpās finišēja novada futbola čempionāts. Čempionātu organizēja futbola klubs «Līvāni» (kluba prezidents Valdis Čingulis) sadarbībā ar Līvānu novada domi. Pusfinālā tikās *Himik — Livengoft* (spēļu rezultāti 2:6, 7:7) un *Namejs — Rožupe* (8:3, 9:4). Finālā par trešo vietu cīnījās *Himik — Rožupe* (4:1, 4:3). *Rožupes* komanda pakāpās uz ceturto vietu. Par čempiona medaļām cīnījās *Namejs — Livengoft* (5:4, 10:7), par novada čempioniem pirmo reizi kļuva *Livengoft* komanda: Ainis Sīpols, Aivars Grigorjevs, Eduards Ivanovs, Gatis Čevers, Dmitrijs Vinogradovs, Maksims Volkovs, Andrejs Klementjevs, Grigorijs Čerišev, Vitālijs Poļakovs, Vladimirs Poļakovs, Vjačeslavs Teleško, Ilmārs Visockis, Valdis Čingulis. Uzvarētāji saņēma kausu un dažāda kaluma medaļas. Firma «Minox» dāvāja balvas čempionāta labākajiem spēlētājiem: Ainim Sīpolam *(Livengoft)* — labākajam vārtsargam, Aleksandram Rukšam *(Rožupe)* — labākajam aizsargam, Viktoram Isajevam *(Himik)* — labākajam uzbrucējam, Viktoram Jackinam *(Namejs)* — rezultatīvākajam spēlētājam (47 vārti), Vitālijam Poļakovam *(Livengoft)* — balva par lielāko spēles progresu.

Aerobikas diena — 2002

Februāra beigās Līvānu ģimnāzijā norisinājās tradicionālā aerobikas diena. Svētku devīze: «Zem guloša akmens ūdens netek».

Svētku pirmo priekšnesumu sniedza ģimnāzijas skolotāji ar deju «Kovboji», kas tapusi sadarbībā ar pasniedzēju Birutu Mazuri. Svētku dalībniekus sveica arī Līvānu bērnu un jauniešu centra «Hip - hop» un breika grupa, Rožupes pamatskolas un Līvānu 2. vidusskolas aerobikas grupas.

Sacensībās piedalījās 34 klašu kolektīvi. Par uzvarētājiem kļuva:

✔ 4. klašu grupā — 4.a klase, audzinātāja A.Strode; ✔ 5. klašu grupā — 5.b klase, audzinātāja M.Raginska; ✔ 6. klašu grupā — 6.c klase, audzinātāja B.Jauja; ✔ 7.-8. klašu grupā — 8.d klase, audzinātāja A.Vaivode; ✔ 9.-10. klašu grupā — 10.c klase, audzinātāja I.Viļčinska; ✔ 11.-12. klašu grupā — 11.b klase, audzinātāja A.Reitere.

Titulus «Mis Aerobika — 2002» ieguva **Dace Prohorova,** «Vice Mis Aerobika — 2002» — **Kristīne Mickeviča**, skatītāju simpātija — **Dana Cvetkova.**

Galda spēles

■ 9. martā sportisti tikās novada dambretes čempionāta priekšpēdējā kārtā. Par uzvarētājiem tajā kļuva Ilmārs Visockis, Gunārs Mīkulis un Alfons Jēkabsons. Čempionāta līderu trijnieks šobrīd ir šāds: Ilmārs Visockis, Alfons Jēkabsons un Gunārs Mīkulis. Pēdējās kārtas sacensības notiks 7. aprīlī.

■ Priekšpēdējās, 11. kārtas spēlēs tikās arī Līvānu novada novusa čempionāta spēlētāji. Par uzvarētājiem kļuva Vladimirs Podrobovs, Ilmārs Visockis un Aivars Cirsis. Kopvērtējumā pēc 11 kārtām līderis ir Vladimirs Podrobovs, otrais — Ilmārs Visockis, trešais — Broņislavs Vilcāns. Pēdējā kārta novusā tiks izspēlēta 13. aprīlī.

■ 16. martā noslēguma kārtā spēlētāji sadalīs Līvānu novada galda tenisa čempionāta godalgas.

G.Kraukle

KAIMIŅU RAJONOS

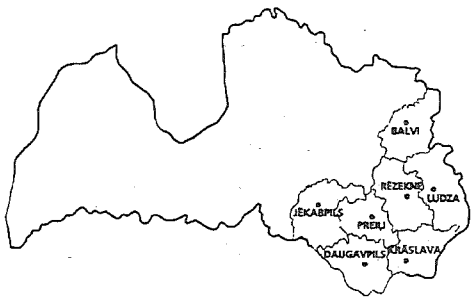

Zemnieki līksmo ballē

Tradicionālā Jēkabpils rajona zemnieku balle šogad notika Viesītes kultūras pilī. Katra pagasta padomes izvirzītajiem kandidātiem balvas pasniedza Jēkabpils rajona padome, bet vakara vadību uzņēmās populārais «Mērnieku laiku» tēls Ķencis. Savus sadarbības partnerus sveica arī Vidus-latvijas reģionālā lauksaimniecības pārvalde un Valsts ieņēmumu dienesta Zemgales reģionālās iestādes Jēkabpils nodaļa. Pasākumā klāt bija arī Latvijas Zemnieku savienības priekšsēdētājs A.Brigmanis, publicists, viens no grāmatas «Lauku sēta ir gudra» autoriem Aivars Berķis, kā arī finansu ministrs un Variešu pagasta zemnieks Gundars Bērziņš.

«Brīvā Daugava»

● JĒKABPILS RAJONĀ

Salas pagastā atklāj jau trešo nelegālo alkohola ražotni

Organizētās noziedzības un korupcijas apkarošanas biroja (ONKAB) darbinieki kādā Salas pagasta viensētā atklāja nelegālu viltota alkohola ražošanas cehu. Šis ir jau trešais gadījums nepilna mēneša laikā, kad Jēkabpils rajonā atklāj lielu daudzumu nelegālas izcelsmes alkohola. Vispirms likumsargi aizturēja kravas automobili ar 400 litriem spirta bez pavaddokumentiem, bet vēlāk divas ražotnes — abas Salas pagastā. Jāpiebilst, ka pagājušogad šādu cehu Salas pagastā atklāja arī rajona policijas pārvaldes darbinieki. Lauku mājā likumsargi atklājuši 3,5 tonnas nezināmas izcelsmes spirta, no kura gatavots viltots degvīns «US Reserve», «Gosudarj» un «Pjotr I». Ražotnē policisti atrada arī 500 litru «gatavās produkcijas» un 1000 paciņas cigarešu «Bond» un «Ļeņingrad» bez akcīzes marķējuma. Kopā ar alkoholu un cigaretēm policisti atsavināja arī etiķetes, tukšo taru, korķus un fasēšanas iekārtu.

Kaķis, kuru var glaudīt arī pret spalvu

Burmas kaķi, kas cēlušies dienvidaustrumu Āzijā, savulaik bijuši klosteru dzīvnieki, katram mūkam bijis jāapmierina sava kaķa vajadzības un jāizdabā viņa iegribām, stāsta burmas kaķa Kinga, īstajā vārdā Lorence Lotto King saimnieks Valērijs Plotņikovs. — Viņi ir ļoti silti, normāla ķermeņa temperatūra ir 38,5 — 39 grādi, tāpēc īsspalvainie kaķi tikuši izmantoti kā dabīgie sildītāji.

Latvijā šīs šķirnes kaķu nav daudz, Jēkabpilī Kings ir vienīgais. Tagadējās mājās Kings ienāca pagājušā gada oktobrī un nu jau kļuvis par pilntiesīgu ģimenes locekli. Kad atnāk ciemiņi, saru-

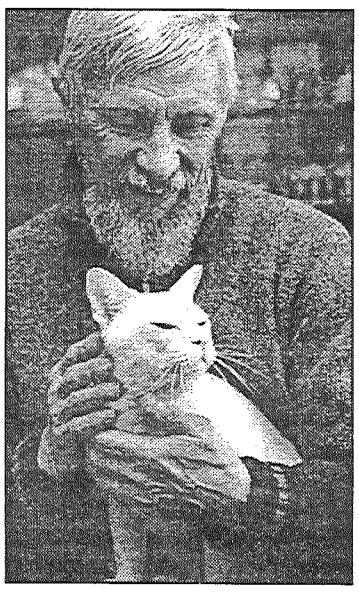

● **Ienākot V.Plotņikova mājā, esam iztraucējuši Kinga režīmu. Viņš, saritinājies saimnieka klēpī, kaķiski snauda.**

nas raisās tikai un vienīgi par viņu. — Pašreiz viņš dzīvo tikai istabā, nezinu, ko darīsim vasarā, kad logi būs vaļā. Dzīvnieks ir pieradis dzīvot barā, pārlieku uztic cas cilvēkiem, ir ļoti ziņkārīgs un nepazīst bailes. Kaķis ir siltumu mīlošs, telpā nepieciešama 20 grādu temperatūra, lai nesaslimtu, jāizvairās no caurvēja. Guļ viņš arī zem segas. Šīs šķirnes dzīvnieki ir pacietīgi. Ja citi kaķi vakcīnu laikā kož un skrāpējas, Kings potes pacieš varonīgi. Viņš ir ļoti mīlīgs, bez maiguma neiztiek. Ja burma nesaņem glāstus, viņš var arī nomirt. Neatrodot īsto cilvēku, šī kaķa dzīvei nav jēgas.

Dzīvnieks ir ar patīkamu, īsu, cieši ķermenim piegulošu spalvu, maigs, tā vien gribas glaudīt, — stāsta saimnieks. Kings ir arī ļoti jūtīgs un viegli aizvainojams. Piemēram, ja siāmietis var dusmās nikni atcirst, tad burma tā nekad nedarīs. Īpašā gadījumā var šņākt, bet ļoti, ļoti reti. Viņš esot vienīgais kaķis, kuru var glaudīt arī pret spalvu.

Kāpēc gan burmas tik ļoti mīl visā pasaulē? Viņi esot augsti intelektuāli, dzīvespriecīgi un lojāli pret cilvēkiem. Ļoti patīk uzmanība, īpaša atzinība, uzslava un maigums. Brīnišķīgi jūtas cilvēku kompānijā un teicami sadzīvo ar citiem kaķiem un suņiem. Viņš ir ļoti ziņkārīgs. Nav tāda cauruma, kurā Kings neielīstu. Būs vaļā skapis — ielīdīs tajā. Saimnieks stāsta, ka, ejot pēc malkas, bija atstājis vaļā krāsns durtiņas, arī tur kaķis bijis iekšā. Tikko kāds ienāks, Kings būs viņam uz pleciem, it kā vaicādams: «Kas tu tāds esi?» Vēl šīs šķirnes kaķiem ļoti svarīga ir harmonija. Kad zvana telefons, viņš jau sāk uztraukties, tāpat kaķis pārdzīvo jebkuru sīku strīdu.

Šobrīd Eiropā ir atzītas desmit burmas kaķu krāsas: brūna, šokolādes, lillā, zila, sarkana, krēmkrāsas u.tml. Kings ir krēmkrāsā. Visas burmas kaķu krāsas ir termoatkarīgas: pazeminoties apkārtējās vides temperatūrai, uz purniņa, ķepiņu galos, uz astītes un muguras krāsa kļūst tumšāka.

Burmas ir ideāls kaķis ģimenēs, kur aug mazi bērni. Viņš ļaunu nevar nodarīt — neko nesasit, neskrāpē, ir ļoti interesants un dzīvespriecīgs, arī spalvu nemet.

«Brīvā Daugava»

● BALVU RAJONĀ

Kurmju dēļ var nonākt cietumā

Janvāra beigās Balvu rajoņā, veicot apskati kādā lauku viensētā, policijas darbinieki izņēma kaņepju augu daļas 3,275 kilogramu apjomā.

Izņemtie kaltētie augi tika nosūtīti uz Valsts policijas ekspertīžu centru, kur tika veikta narkotisko vielu ķīmiskā ekspertīze. Slēdziens apliecināja, ka no kātiem un zariem atdalītās kaņepju augu augšējās daļas satur kanabisa narkotiski aktīvo komponentu, kas ir aizliegta sevišķi bīstama narkotiska viela — kanabiss (marihuāna). Tiek lemts jautājums par administratīvā soda piemērošanu.

Sieviete, kuras mājā tika izņemts minētais augs, policijai paskaidroja, ka kaņepes audzējusi piemājas saimniecībā ar nolūku tās izmantot kā līdzekli pret kurmjiem, jo tos atbaidot kaņepju smaka. To, ka šis augs satur sevišķi bīstamu narkotisko vielu un to nedrīkst patvaļīgi audzēt, viņa nav zinājusi.

Latvijas Republikas Ministru kabinets ir izdevis noteikumus, kuri nosaka kārtību, kādā atļauta kaņepju audzēšana sēklu un šķiedras ieguvei. Latvijā aizliegts audzēt arī opija magones, eļļas magones, kokas krūmus. Lauksaimnieciski vai citādi izmantojamās zemes īpašnieka vai nomnieka pienākums ir iznīcināt savas zemes platībās augošos minētos augus. Šo augu audzēšanai ir nepieciešama Labklājības ministrijas narkotiku kontroles komitejas atļauja, kuras iegūšana uzliek zināmus pienākumus. Pretējā gadījumā par šo augu audzēšanu paredzēta atbildība. Par narkotiskās vielas saturošu sējumu apsardzības nenodrošināšanu ir paredzēts administratīvais sods līdz simts latiem, savukārt par narkotiskās vielas saturošu augu neatļautu sēšanu vai audzēšanu izsaka brīdinājumu vai uzliek naudas sodu līdz divsimt latiem.

Par narkotiskās vielas saturošu augu neatļautu sēšanu vai audzēšanu, ja tā izdarīta atkārtoti gada laikā, iestājas kriminālatbildība, un sods var būt brīvības atņemšana uz laiku līdz diviem gadiem vai naudas sods līdz piecdesmit minimālajām mēnešalgām. Par sēšanu un audzēšanu lielās platībās soda ar brīvības atņemšanu uz laiku līdz pieciem gadiem, konfiscējot mantu vai bez mantas konfiskācijas.

«Vaduguns»

● LUDZAS RAJONĀ

Slēdz bērnudārzu

Izanalizējot ekonomisko situāciju un iespējas, Zvirgzdenes pagasta padome nolēmusi slēgt pirmsskolas bērnu audzināšanas iestādi. Šobrīd bērnudārzā ir 10 vietējie bērni un divi mazuļi no citām pašvaldībām. Vidēji dārziņu dienā apmeklē tikai 7 — 8 bērni. Pagastam viena bērna uzturēšana bērnudārzā izmaksā ap 1000 latiem gadā, bet, ja norēķinās par bērna uzturēšanu kādā no Ludzas pirmsskolas iestādēm, — apmēram trīs reizes mazāk.

Zvirgzdenes pagasta padomes priekšsēdētājs uzskata, ka visas rūpes par mazo sagatavošanu skolai uzņemsies Cirmas pamatskola, uz kurieni nogādās arī bērnudārza inventāru, tiks pielāgots arī autobusa kursēšanas grafiks.

— Ja līdzekļu būtu vairāk, varētu mēģināt vēl dažus gadiņus pavilkt, bet šobrīd ekonomiskāk un reālāk ir atbalstīt un attīstīt vienu mācību iestādi — skolu, kura arī ir ieinteresēta sagatavošanu mācībām veikt kvalitatīvi, jo reizē nodrošina arī savu nākotni,— atzīst priekšsēdētājs.

Skolotāji dzied, pie tam — labi

Zilupes vidusskolas zālē notika pirmais Ludzas rajona skolotāju vokālo ansambļu festivāls. Tā ir jaundibināta tradīcija, tāpēc, gatavojoties pasākumam, neviens pat iedomāties nevarēja, ka vakars izvērtīsies tik saturīgs un jauks. Uzstājās gan tikko izveidotas vokālās grupas, gan pieredzējuši ansambļi ar stāžu. Programma turpinājās četras stundas, bet pēc balvu saņemšanas pat vistālākie braucēji vēlajā vakara stundā uz mājām nesteidzās — negribējās aiziet no draudzīgās gaisotnes.

No festivālā dzirdētajām dziesmām varētu sastādīt unikālu koncertprogrammu un to parādīt arī citiem rajona iedzīvotājiem. Tas, neapšaubāmi, būtu pluss skolotāju autoritātei.

Sulu laiks jau klāt

Laika apstākļi dabā visu tā saputrojuši, ka pat dzīves pieredzējušiem cilvēkiem nekas cits neatliek kā vien galvu nogrozīt. Te pašā ziemas vidū temperatūra plusos, te sēnes sāk augt... Izrādās, arī sulas jau februārī var tecināt.

Tam, ka tradicionāli par sulu mēnesi tiek dēvēts aprīlis, pilnībā piekrīt Staņislavs Tutins no Zvirgzdenes pagasta, kurš šo dabas dāvāto dzērienu tecina un lieto ik gadu jau no bērnu dienām.

— Protams, — atzīst pensionārs, — bijuši izņēmuma gadījumi, kad sulas dzēru jau marta beigās (kļavu sulas pirmās nāk, pēc tam — bērzu). Bet, ka tas būtu iespējams jau februāra vidū, atcerēties nevaru. Uzskatu, ka te pie visa vainīgs siltais laiks, kura ietekmē daba pāragri atdzīvojās, un tāpēc šogad pirmā kļavu sulas krūze galdā tika likta jau 12. februārī. Tiesa gan, pašā sākumā sula nebija salda, kaut gan citādi kļavām tā ir vissaldākā.

— Kļavu sula ir garšīga, tikai tā ilgi neuzglabājas,— secinājis saimnieks. Bērzu sulu gan var ilgi uzglabāt, tāpēc litri 200 katru gadu tiekot sagādāti. Bet, lai sula vēsā vietā varētu uzglabāties, ritenis no jauna nav jāatklāj, pietiek ar traukā iemestām pāris saujām rozīņu un jauniem upeņu dzinumiem.

Kā jau cilvēks, kurš daudz izmēģinājis un pieredzējis, Staņislavs sulai dažreiz mēdzot uzburt arī grādus — atliek pievienot vien mazliet cukura un raugu. Garšīgi. Mēģinājums sulu pārvērst kandžā gan bijis nolemts neveiksmei, jo izrādās, ka koksnes saldumu raugs pilnībā nepārstrādā, un rezultāts nav bijis kvalitatīvs.

«Ludzas Zeme»

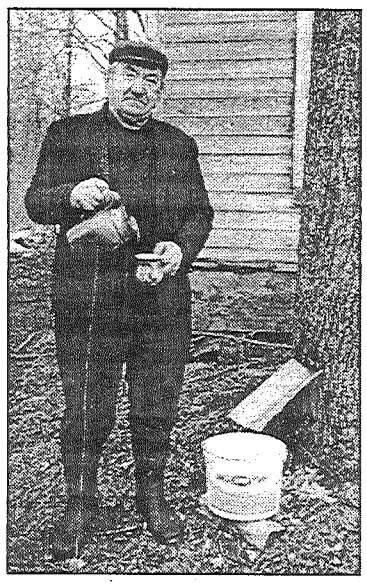

● **— Lūdzu, pagaršojiet,— aicina Staņislavs. Kļava pie mājām diennaktī ražo gandrīz pilnu 10 litru spainīti sulu, bet, laikam kļūstot vēsākam, sulas daudzums samazinās.**

LIKUMĪBA, INFORMĀCIJA

10 tonnas sīvā uz pagasta ceļa

Mākoņkalna pagastā uz kāda ceļa Maltas policijas iecirkņa darbinieki aizturēja divas aizdomīgas kravas mašīnas.

Pārbaudot mašīnu kravu, kas sastāvēja no mucām un kannām, izrādījās, ka tajās ir alkohols — kopumā 10 tonnas. Šoferi Māris T. un Ivans P. — viens ir preilietis, bet otrs dzīvo Rēzeknē, kā vienmēr tādos gadījumos, izrādījās īsti nezinīši. Kas mašīnā — nezina, kam krava jānogādā, arī nav zināms.

Kā informēja Rēzeknes policijas priekšnieks V.Čudars, abi stūrētāji aizturēti. Ierosināta kriminālliета.

«Rēzeknes Vēstis»

CSDD INFORMĀCIJA

Jaunas prasības, iegādājoties rezerves daļas

Kaut arī Latvija vēl ir tikai ceļā uz Eiropas Savienību (ES), daudzas izmaiņas ES likumos jau tagad var skart Latvijas autorezerves daļu tirgu. Pavērojot tehniskās apskates rezultātus CSDD Preiļu nodaļā par iepriekšējiem diviem gadiem, ir redzams transportlīdzekļu lielāko trūkumu vai bojājumu sadalījums: vislielākās problēmas ir ar gaismas ierīcēm — 18 %, bremzes — 12 %, stūres iekārta — 6 %. Kā redzams, šīm lietām naudu taupīt nedrīkst.

Ceļš mums visiem ir viens, bet bremzēšanas ceļi dažādi, tāpēc šoreiz runāsim par to, kas būtu jāzina, iegādājoties bremžu uzlikas. No 2001. gada marta Latvijā sācis darboties «Bremžu uzliku Eiropas Kvalitātes standarts — R-90» jeb ECE R-90. Šis specifiskais normatīvs ir ieviests, lai vieglāk varētu noteikt kritēriju standartu dažām ar drošību saistītām auto sastāvdaļām, tas tiek piešķirts neatkarīgi no ISO sertifikātiem.

Šī standarta un sertifikācijas normās viens no būtiskākajiem nosacījumiem attiecas uz bremžu uzliku kvalitāti un to darbības īpašībām, kurām jāpierāda, ka tās atbilstoši normām spēj apstādināt transportlīdzekli.

No 2001. gada 31. marta ES tirgū atļauts pārdot bremžu uzlikas tikai ar R-90 marķējumu. Kontroli un testus veic katrā dalībvalstī autorizētas organizācijas. To, kurā no dalībvalstīm ir veikta sertifikācija, var viegli noteikt, aplūkojot aplītī esošo marķējumu. Aiz simbola «E» sekojošais cipars atbilst kādai no dalībvalstīm, piemēram, E1 norāda, ka sertifikācija veikta Vācijā. Tāpēc autodetaļu pircējam vajadzētu pievērst uzmanību tam, vai ES ražotajām rezerves daļām ir ECE R-90 marķējums, jo pretējā gadījumā rezerves daļas neatbilst standartam un to kvalitāte ir apšaubāma, lai gan arī cena var būt zemāka. Populārākie rezerves daļu ražotāji — TEXTAR, JURID, PAGID LUCAS, FEREDO, ZIMMERMANN. Ar TEXTAR bremžu uzlikām jau rūpnīcās komplektē lielāko vairumu Eiropā ražoto automašīnu. Tās ir vienas no labākajām, bet nav lētas. Toties bremzes darbojas teicami. Starp citu, ļoti būtiska lieta ir bremžu uzliku un disku atbilstība. Ieteicams iegādāties viena ražotāja diskus un uzlikas. Pasaulē nav normatīvu, cik ilgi jākalpo bremžu uzlikām, taču vidēji TEXTAR uzliku mūžs ir 40 000 kilometru.

> Atcerieties — pret bremzēm jāizturas ļoti nopietni! Kad bremžu vainas dēļ ir notikusi avārija, motora tilpumam un jaudai vairs nav nekādas nozīmes.

Ja vēlaties iegādāties FEREDO markas ražojumus, tad jāatceras, ka šai firmai ir divas produktu grupas: sarkanā iepakojumā — dārgākās, atbilstošas sportiska braukšanas stila cienītājiem un zaļā iepakojumā — lētākas. Izvēloties nekvalitatīvas uzlikas, samazinās bremžu darbības efektivitāte, pastāv ļoti liela iespēja neatgriezeniski sabojāt bremžu diskus, trumuļus vai ļaunākajā gadījumā pat bremžu stiprināšanas mehānismu ar suportu. Un tad būs jāmaksā divreiz dārgāk.

Bieži ir gadījumi, kad uzlikas ir nodilušas pilnībā un to pamatne, kas ir no metāla, ir nonākusi saskarē ar bremžu disku. Uzliekot jaunas uzlikas, jāatceras, ka bremžu diski ir jāmaina vai jāapvirpo. Taču šeit ir jāievēro viens noteikums — automobiļa noteiktais minimālais diska biezums, kuru apvirpojot nedrīkst pārsniegt.

Reizi divos gados jānomaina bremžu šķidrums, jo ekspluatācijas gaitā tas absorbē ūdeni un zaudē savas īpašības. Tas izpaužas kā bremžu sistēmas efektivitātes samazināšanās un bremžu šķidruma uzvārīšanās līdz pat virzulīšu ierūsēšanai cilindros.

Regulāri ir jāpārbauda bremžu sistēmas savienojumi un bremžu šļūtenes. Pie mazākajām aizdomām tās ir jānomaina. «Veselīgi» ir bremzēm periodiski (vismaz reizi mēnesī) dot strādāt ar pilnu jaudu, tas ir, pie ātruma 20 līdz 30 kilometri stundā strauji nospiest bremžu pedāli līdz pilnīgai riteņu bloķēšanai. Bet šim nolūkam jāatrod kāds laukums, kur neviens netraucē, jo uz ceļa vai ielas šādas pārbaudes veikt nedrīkst — var iekulties lielās nepatikšanās. Šādā veidā bremžu sistēma «pamostas» un bremžu brīvgaitas pašregulējošajos mehānismos pazūd liekie brīvgājieni. Ja arī šāda testa rezultātā plīsīs bremžu šļūtene vai disks, tad uzskatiet, ka jums ir ļoti paveicies — tas nav noticis ekstremālā situācijā, kuras rezultātu nevar paredzēt neviens.

Kas jāzina lieciniekam

Kādos gadījumos jūs nevarat kļūt par liecinieku?

Jūsu informācija netiks pieņemta un izmantota lietas izskatīšanā, ja jūs tajā pašā lietā piedalāties kā aizstāvis, apsūdzētais, kā arī cietušā, civilprasītāja vai civiltatbildētāja pārstāvis.

Nedrīkst aicināt un jums ir visas tiesības atteikties liecināt par apstākļiem, kas jums kļuvuši zināmi, pildot advokāta, arodbiedrības vai citas sabiedriskās organizācijas pārstāvja pienākumus.

Kādi ir liecinieka pienākumi?

Ja jūs esat saņēmis uzaicinājumu kļūt par lieciniekū, tad jūsu pienākums ir ierasties noteiktajā laikā un vietā un izstāstīt visu jums zināmo konkrētajā lietā un patiesi atbildēt uz jautājumiem.

Ja jūs nevarat ierasties sniegt liecību un neesat paziņojis uzaicinātājam attaisnojošu iemeslu, tad rēķinieties ar to, ka tiesnesis, prokurors vai izziņas izdarītājs var pieņemt lēmumu atvest jūs piespiedu kārtā vai arī tiesa, kas izskata lietu, var uzlikt jums nauda sodu divu minimālo mēnešalgu apmērā.

Kāds ir liecinieka tiesības?

- Jums ir tiesības liecināt savā dzimtajā valodā.
- Jums ir tiesības neliecināt pret sevi un saviem ģimenes locekļiem.
- Jums ir tiesības saņemt atlīdzību par darba kavēšanu.
- Jums ir tiesības iepazīties ar nopratināšanas protokolu pirmstiesas izmeklēšanā.
- Jums ir tiesības papildināt vai labot protokolu.
- Jums ir tiesības iesniegt sūdzību amatā augstākstāvošai personai, ja jūsu liecinieka tiesības nenodrošina amatpersona, kas pieņem jūsu liecību.
- Jums ir tiesības lūgt likuma noteiktajā kārtībā atzīt jūs par speciāli procesuāli aizsargājamu, tas ir, nodrošināt pagaidu aizsardzību.

No informatīvo materiālu sērijas «Zini savas tiesības»

POLICIJAS ZIŅAS

Nedēļa skaitļos

Preiļu rajona policijas pārvaldes dežūrdaļas notikumu reģistrācijas žurnālā no 4. līdz 11. martam reģistrēti 42 notikumi: pieci ceļu satiksmes negadījumi, 10 zādzības, 20 huligāniskas darbības, četri ģimenes skandāli, viens ugunsgrēks un viens tirdzniecības noteikumu pārkāpums.

Sīkais huligānisms Aizkalnes pagastā

5. martā Preiļu novada Aizkalnes pagasta iedzīvotājs Antons V. alkohola reibumā izdarīja huligāniskas darbības pret Raisu S. Sastādīts administratīvais protokols par sīko huligānismu.

No mājas izzagti produkti

5. martā Aglonas pagasta iedzīvotāja Valentīna P. konstatēja, ka uzlauzta viņai piederošā māja un no turienes izzagti pārtikas produkti un dažādas sadzīves mantas. Notiek zādzības apstākļu noskaidrošana.

Piekāva sievieti

5. martā Preiļu iedzīvotājs Sergejs F. alkohola reibumā piekāva A.G. Sastādīts administratīvais protokols par sīko huligānismu.

Līvāniete pretojās policistiem

6. martā Līvānu iedzīvotāja, 1947. gadā dzimusī Inta H. alkohola reibumā nepakļāvās policijas darbinieku likumīgajām prasībām, kad tie centās viņu aizturēt. Sastādīts administratīvais protokols.

Skandalēja policijas nodaļas telpās

6. martā Līvānu iedzīvotājs Juris V. alkohola reibumā Līvānu policijas nodaļas telpās veica huligāniskas darbības. Sastādīts administratīvais protokols par sīko huligānismu.

Tirdzniecības noteikumu pārkāpums

7. martā zemnieku saimniecības «Silajāņu ainavas» struktūrvienībā «Kompjūteru centrs», kas pieder Aleksandram P. un atrodas Preiļos, tika konstatēti tirdzniecības noteikumu pārkāpumi. Sastādīts administratīvais protokols.

Uzvedas huligāniski

7. martā tika saņemts iesniegums par to, ka Līvānu iedzīvotāja Elizabete T. regulāri veic huligāniskas darbības pret N.K. Skandalozajai kundzītei sastādīts administratīvais protokols par sīko huligānismu.

Nogādāts slimnīcā ar brūcēm

8. martā Preiļu slimnīcā ar grieztu brūci kreisajā rokā un deguna kaula lūzumu nogādāts 1977. gadā dzimušais Vladimirs J. Notiek apstākļu noskaidrošana.

No slimnīcas — uz policiju

8. martā Preiļu iedzīvotājs, 1955. gadā dzimušais Jānis S. Preiļu slimnīcā uz Preiļu rajona policijas pārvaldes telpās ļaunprātīgi nepakļāvās policijas darbinieku likumīgajām prasībām.

Neveiksmīgi atpūtās «Oāzē»

8. martā Līvānos bārā «Oāze» Tarass V. alkohola reibumā veica huligāniskas darbības. Par neveiksmīgo «atpūtu» tika sastādīts administratīvais protokols.

Pārmācīja sievu

10. martā Preiļu iedzīvotājs Andris B. alkohola reibumā veica huligāniskas darbības pret savu sievu M.M. Vainīgajam sastādīts administratīvais protokols par sīko huligānismu.

Uzlauzta galdnieku darbnīca Priekuļos

10. martā Saunas pagasta Priekuļos Georgijs K. konstatēja, ka uzlauztas viņam piederošās galdnieku darbnīcas durvis un pazuduši hidrauliskie ratiņi 80 latu vērtībā. Notiek lietas apstākļu noskaidrošana.

Preiļu rajona policijas pārvaldes informācija

Autoavārija Rēzeknē paņem triju jauniešu dzīvību

Traģiskā autoavārija, kas svētdienas vakarā notika Rēzeknē, paņēmusi trīs jauniešu dzīvību, vēl trīs jaunieši vidēji smagā stāvoklī atrodas Rēzeknes slimnīcā.

Kā informēja Rēzeknes policijā, 10. martā, pulksten 19.55 Rēzeknē, Dārzu ielā, automašīna Opel Omega, kurā atradās seši jaunieši un ko vadīja Andrejs R (1977.g.), lielā ātrumā traucoties pāri Rēzeknes upes tiltam, slīdot atsitās pret tilta margām, pārlūza uz pusēm un iekrita upē. Bojā gāja autovadītājs un pasažiere, 1981. gadā dzimusī Jūlija G. 1979. gadā dzimusī Inese K. smagu iekšēju bojājumu dēļ nākamajā dienā mira Rēzeknes slimnīcā. Pārējo jauniešu veselības stāvoklis ir vidēji smags, viņi atrodas Rēzeknes slimnīcā. Kriminālliета par notikušo netiks ierosināta, jo autovadītājs ir gājis bojā. Vēl nav zināms, vai viņš bija lietojis alkoholu, taču pasažieri ir bijuši alkohola reibumā.

«Diena»

Lappusi sagatavoja L.Kirillova

INFORMĀCIJA

Bez polises Lietuvā vairs netikt

No 1. marta Lietuvā ieviesta transportlīdzekļu īpašnieku un lietotāju civiltiesiskās atbildības obligātā apdrošināšana attiecībā uz robežu šķērsojošiem transportlīdzekļiem. Tas nozīmē, ka turpmāk arī mūsu autovadītāji kaimiņvalstī netiks ielaisti bez robežapdrošināšanas polises. Ar jauno kārtību saistītos jautājumus skaidro LR Satiksmes biroja direktors apdrošināšanas un atlīdzību jautājumos Juris Stengrevics un Ārlietu ministrijas (ĀM) preses centra darbinieki.

Ko paredz jaunās izmaiņas attiecībā uz Latvijas iedzīvotājiem?

Pirmkārt, transportlīdzekļu vadītāji, kuri kopš 1. marta šķērso Lietuvas robežu, kaimiņvalstī vairs netiek ielaisti bez robežapdrošināšanas līguma (polises). Otrkārt, ja mūsu valsts iedzīvotājs Lietuvā cietīs ceļu satiksmes negadījumā, tad viņš saņems sev nodarīto zaudējumu kompensāciju, bet, ja izraisīs to — cietušajam maksās attiecīgā Lietuvas apdrošināšanas sabiedrība, nevis transportlīdzekļa vadītājs. Tomēr svarīgi, ka pašā Lietuvā civiltiesiskā apdrošināšana oficiāli stāsies spēkā tikai ar 1. aprīli, un šajā pārejas posmā Latvijas iedzīvotāji, kuriem gan būs nepieciešamā polise, šomēnes ciešot negadījumā, zaudējumu atlīdzību varbūt nesaņems, jo, iespējams, lietuvietis vēl nebūs apdrošinājies.

Cik liela ir maksimāli iespējamā zaudējumu atlīdzība?

Tie būs 30 000 litu jeb aptuveni 7,5 tūkstoši dolāru par personai nodarītu kaitējumu, un tāda pati summa par īpašumam nodarītu zaudējumu.

Cik maksā polise?

Aprēķinot robežapdrošināšanas līguma iemaksu, tiek ņemts vērā transportlīdzekļa tips un polises termiņš. Minimālais līguma termiņš ir 15 dienas, un summa, kas par to jāmaksā, piemēram, vieglo automobiļu vadītājam, ir 78,90 liti (aptuveni 20 dolāru). Polisi nevar iegādāties divām trim dienām, pēc noteiktā minimuma nākamais termiņš ir vismaz viens mēnesis (skatīt tabulu).

Kur var iegādāties robežapdrošināšanas līgumu?

Pēc ĀM preses sniegtām ziņām, Lietuvas likumdošanā noteikts, ka apdrošināšanas uzņēmumi polises var pārdot ar starpnieku palīdzību, tādēļ tās varēs iegādāties ne tikai Lietuvas Republikā reģistrētajās apdrošināšanas uzņēmumu nodaļās uz robežas, bet arī, izmantojot Lietuvas apdrošinātāju pārstāvju pakalpojumus, kurus sniedz tās ārvalstu apdrošināšanas sabiedrības, ar kurām lietuvieši būs noslēguši līgumus par polišu izplatīšanu. Tātad pagaidām apdrošināšanas polises var iegādāties Lietuvā un robežšķērsošanas vietās, taču pilnīgi iespējams, ka tās jau piedāvā arī mūsu apdrošināšanas sabiedrības. Vēlāk droši vien tādu būs vairāk, taču pagaidām Latvijas iedzīvotāji, kuri līguma pirkšanas dēļ nevēlas aizkavēties uz robežas, var sazināties ar tām pašām kompānijām, kurās pērk mūsu civiltiesisko apdrošināšanu, un painteresēties, vai tajās netiek piedāvāts arī jaunais pakalpojums.

Kas notiks, ja, atrodoties Lietuvā, mūsu transportlīdzekļa vadītājam nebūs polises?

Par to kaimiņvalsts likumdošanā paredzēts sods, taču pagaidām Satiksmes biroja rīcībā vēl nav nodota pilnīga informācija, cik liels tas būs. Pārejas starpposmā, tātad līdz 1. aprīlim, par atrašanos Lietuvā bez robežapdrošināšanas līguma transportlīdzekļu vadītājiem sods vēl netiks piemērots, tāpēc tie, kuri kaimiņvalstī iebraukuši līdz 1. martam (piemēram, pie radiem, darba darīšanās), bez problēmām varēs atgriezties Latvijā.

Ar ko atšķiras lietuviešu civiltiesiskās atbildības obligātā apdrošināšana no mūsu prakses?

Galvenā atšķirība ir tā, ka Lietuva nav Zaļās kartes sistēmas (konvencijas) dalībvalsts. Šās sistēmas princips balstās uz to, ka transportlīdzekļa vadītājs, kurš iegādājies Zaļo karti, droši var braukt cauri visām dalībvalstīm, papildus nepērkot speciālu civiltiesisko apdrošināšanu. Iespējams, nākamais solis, kuru lietuvieši spers, būs pievienošanās arī Zaļās kartes sistēmai.

Pēc ĀM preses centra sniegtās informācijas, polises var iegādāties apdrošināšanas kompānijās šādos robežkontroles un robežpārejas punktos uz Lietuvas un Latvijas robežas:

- Žagare — Žagare;
- Germaniški — Skaistkalne;
- Skoda — Plūdoņi;
- Būtiņģe — Rucava;
- Buknaiči — Ezere;
- Kalvji — Meitene;
- Saločī — Grenctāle;
- Obeļi — Subate;
- Smēline — Medumi.

Minimālās apdrošināšanas termiņi un iemaksas (litos*) vieglajām automašīnām:

15 d.	1 m.	2 m.	3 m.	4 m.	5 m.	6 m.	7 m.	8 m.	9 m.	10 m.	11 m.	12 m.
78,90	110,46	163,06	215,66	273,52	326,12	383,98	436,58	489,18	547,04	599,64	657,50	710,10

* lits — Ls 0,16

Nepilngadīgo likumpārkāpēju tiesvedības administrācijas sistēma Latvijā

2002. gada janvārī Latvijā uzturējās Glāzgovas universitātes Bērna un Sabiedrības centra profesors Stjuarts Askvits, kas ir sagatavojis ziņojumu par alternatīvo soda mēru piemērošanu nepilngadīgajiem likumpārkāpējiem Latvijā. Viņam palīdzēja ANO Attīstības programmas Latvijas biroja speciālisti.

Ziņojumā norādīts, ka Latvijā notiek daudzas aktivitātes alternatīvo soda mēru jomā, kurās atspoguļojas valsts apņēmība sakārtot šo procesu. Tomēr ir vairākas lietas, kurām jāpievērš īpaša uzmanība. Šie jautājumi būtu jārisina kā prioritātes, lai attīstītu tādu nepilngadīgo tiesvedības administrēšanas sistēmu, kas praksē atbilst tām prasībām, kādas ir starptautiskajos standartos un kas sekmīgi risina nepilngadīgo likumpārkāpēju problēmas.

Latvijas cietumos ieslodzīto skaits ir viens no augstākajiem Eiropā, pie tam liels ieslodzīto skaits atrodas pirmstiesas izmeklēšanas apcietinājumā. Pēc Latvijas cietumu administrācijas sniegtās informācijas pirmstiesas apcietinājumā atrodas 43 procenti no visiem likumpārkāpējiem, taču šis skaitlis ir vēl lielāks mazgadīgo likumpārkāpēju vidū, kur 243 no 383 atrodas pirmstiesas apcietinājumā (63,4 procenti). Ir bijuši arī pašnāvību gadījumi, kas ir tieši saistīti ar ieslodzījuma vietu apstākļiem un jauniešu pieredzi atrodoties pirmstiesas ieslodzījumā. Daudzos gadījumos tiek piemēroti sodi ar ilgstošu ieslodzījuma termiņu. Pastāv pārmērīgi gari pirmstiesas izmeklēšanas periodi nepilngadīgajiem, pie tam atsevišķos gadījumos nepilngadīgie atrodas pirmstiesas izmeklēšanas apcietinājumā divus un pat vairāk gadus.

Cietumi ir ļoti sliktā stāvoklī. Sevišķi slikta ir situācija nepilngadīgajiem, kas atrodas pirmstiesas izolatoros. Nepilngadīgo ievietošana vienvietīgās kamerās vai karceros tiek izmantota kā papildus sods.

Gan prokuratūras pārstāvji, gan tiesneši atzīst, ka pastāv nepieļaujami ilga kavēšanās nepilngadīgo lietu izskatīšanā. Situācija ir sevišķi kritiska Rīgas tiesās, kur tiesnešu un telpu nepietiekamības dēļ tiesvedības process ir visai ilgs.

Galvenās problēmas, kurām būtu jāpievērš uzmanība, ir sekojošas. Pārāk ilgs sagatavošanas periods pirms lietu nonākšanas tiesās. 2001. gada grozījumi Krimināllikumā nosaka, ka lieta, kurā iesaistīti nepilngadīgie, ir jāizskata sešu mēnešu laikā no tās saņemšanas brīža. Izņēmuma gadījumos sešu mēnešu periodu var pagarināt. Diemžēl nepastāv izmeklētāju un prokuroru specializācija lietās, kurās iesaistīti nepilngadīgie. Pastāv problēmas arī ar bērnu tiesību nodrošināšanu gadījumos, kad nepilngadīgie ir iesaistīti izmeklēšanas vai tiesvedības procesā. Izmeklētājiem un prokuroriem, kas nodarbojas ar nepilngadīgo lietām, nav pieejamas specializētas apmācības programmas.

Latvijā nepastāv speciāli izveidotas nepilngadīgo tiesas — nepilngadīgo lietas tiek izskatītas tiesās, kuras ir līdzīgas tām, kas izskata pieaugušo lietas. Tiesneši nav specializējušies, nav arī speciāli apmācītu tiesnešu, kas izskatītu lietas, kurās ir iesaistīti nepilngadīgie. Pastāv ļoti ierobežots skaits brīvības atņemšanai alternatīvu soda veidu nepilngadīgajiem likumpārkāpējiem. Nav reālas alternatīvas nepilngadīgo ieslodzīšanai pirmstiesas izolatoros un iespējas izvairīties no nepilngadīgo iesaistīšanas formālajā tiesvedības procesā. Vienīgi Krimināllikuma 49. pants nosaka, ka tiesneši var samazināt minimālo sodu bērniem, bet 55. pants nosaka, kas var piespriest arī nosacītu sodu.

Pašlaik Latvijā nav spēkā atsevišķs nepilngadīgo tiesvedības administrācijas likums, tāpat arī nav nevienas organizācijas, kura būtu atbildīga par nepilngadīgo tiesvedības administrēšanas reformu. Galvenās problēmas rada tas, kas procesi, kas notiek Latvijā, nav vienoti un attīstās nekoordinēti. Nepastāv nacionāla nepilngadīgo tiesvedības administrēšanas stratēģija vai politikas vadlīnijas, kas sekotu šīm aktivitātēm un kuras ietvaros varētu pārraudzīt notiekošās pārmaiņas.

Sagatavoja L.Kirillova

Pasaulē ir 497 miljardieri

● Bils Geitss.

Pašlaik pasaulē dzīvo 497 miljardieri no 43 valstīm, un viņu īpašumu kopējā vērtība sasniedz 1,54 triljonus dolāru (992 miljardi latu).

Savukārt datorginanta «Microsoft» dibinātājs un vadītājs Bils Geitss joprojām ir visbagātākais cilvēks, liecina žurnāla «Forbes» dati. 243 miljardieri ir amerikāņi, Eiropā dzīvo 121 miljardieris, bet Āzijā — 70. Savukārt pirmajā desmitniekā tikai divas personas nav amerikāņi.

Pirmajā desmitniekā ietilpst:

1. **Bils Geitss** — īpašumu tīrā vērtība 52,8 miljardi dolāru (par 6 miljardiem dolāru mazāk nekā pērn).
2. Investors **Vorens Bafets** («Berkshire Hathaway») — 35 miljardi dolāru.
3. **Karls un Teo Albrehti** (Vācija, «Aldi» supermārketu tīkls) — 26 miljardi dolāru.
4. «Microsoft» līdzdibinātājs **Pols Alens** — 25,2 miljardi dolāru.
5. «Oracle Corp.» dibinātājs **Lourenss Elisons** — 23,5 miljardi dolāru.
6.-10. Mazumtirdzniecības ginanta «Wal-Mart» īpašnieku **Voltonu ģimene:** Džims Voltons (20,8 miljardi dolāru), Džons Voltons (20,7 miljardi dolāru), Elisa un Robsons Voltoni (pa 20,5 miljardiem dolāru) un Helēna Voltone (20,4 miljardi dolāru).

JAUTĀJĀT — ATBILDAM

Sieviešu dienas atzīmēšanai ir sena politiska vēsture

Vai Eiropas valstīs 8. martu svin kā Starptautisko sieviešu dienu? Vai tie ir tikai bijušo sociālistisko valstu vai varbūt Eiropas sociālistisko partiju svētki?

Īsākā atbilde būtu, ka Eiropas Savienības (ES) valstīs Starptautisko sieviešu dienu atzīmē, nevis svin, — nevienā no ES valstīm tā nav brīvdiena.

Apvienoto Nāciju organizācija 8. martu uzskata par sieviešu organizāciju atzīmējamo dienu, ko, tiesa, daudzās valstīs svin kā nacionālos svētkus. Arī ES to atzīmē ar konferencēm un runām, lai pievērstu uzmanību sieviešu līdztiesības jautājumiem.

Sieviešu cīņa par savām tiesībām sniedzas tālu vēsturē, kad senajā Grieķijā Lisistrata ierosināja sievu seksuālo streiku, lai piespiestu vīrus pārtraukt karu.

1910. gadā Sociālistiskā internacionāle (100 sievietes no 17 valstīm) savā konferencē Kopenhāgenā nodibināja Sieviešu dienu kā internacionālu, lai pievērstu uzmanību kustībai par sieviešu līdztiesību ar vīriešiem.

Pirmā pasaules kara priekšvakarā 1913. gadā Krievijas sievietes svinēja savu pirmo Starptautisko sieviešu dienu februāra pēdējā svētdienā. Pēc gada citur Eiropā to sāka atzīmēt ap 8. martu.

1917. gadā pagaidu valdība sievietēm piešķīra balsstiesības. Arī šī vēsturiskā diena bija 8. martā.

Ivars Bušmanis,
Saeimas ES informācijas centra pārstāvis

Vai, iegādājoties pārtikas produktus, jūsu izvēli ietekmē uzraksti «Ekoprodukts», «Ražots Latvijā», «Bez konservantiem»?

Jakovs Zinovjevs, Rēzeknes rajona Viļānu iedzīvotājs:

— Parasti pērku tos produktus, kurus uzskatu par labiem. Piemēram, amerikāņu vistas nekad nepērku. Uzrakstiem īsti ticēt nevar, tagad galvenais jau ir bizness. Katrs ražotājs ne jau par mums, pircējiem, rūpējas, bet grib saņemt naudu, nopelnīt. Reklamēt var daudz ko. Kontroles dienesti arī visu nevar pārbaudīt.

Natālija Stupāne, Stabulnieku pagasta iedzīvotāja:

— Ticu gan Latvijā ražoto produktu kvalitātei. Gribas, lai būtu labi, garšīgi un nekaitētu veselībai. Īpaši svarīgi tas ir bērniem ar veselības problēmām. Vai tā sanāk? Ne vienmēr, jo naudas trūkuma dēļ nākas pirkt lētākus produktus, kas ne vienmēr ir tie labākie. Pērkot cepumus, piemēram, ņemu tikai Latvijā ražotos. Importa cepumiem derīguma termiņš dikti liels, atliek tikai domāt, ka tur nekas labs iekšā nav salikts.

Marija Vilcāne, pensionāre no Preiļiem:

— Mani dikti uztrauc importa vistas, kas to zina, ar ko tie putniņi baroti... Tādas lietas nekad nepērku. Reizēm iegādājos veikalā pienu, bet tas — rūgts. Laikam ilgi stāvējis, bet cena tā pati — dārga. Agrāk pensionāriem labāk bija dzīvot. Man 47 gadi stāžs, bet saņemu tikai 61 latu. Par dzīvokli samaksāju lielu naudu, bet iztikai paliek santīmi. Atļaujos nopirkt tikai pienu un maizi.

Guntis Surgunts, Preiļu iedzīvotājs:

— Pērkam tikai Latvijā ražotus produktus — gaļu, pienu. Ar ārzemju izstrādājumiem neaizraujamies. Pašlaik Preiļos ir problemātiski iegādāties kvalitatīvu pārtiku mazuļiem. Vienu laiku Krievijā ražotas putriņas un biezenīšus varēja iegādāties «Stilā». Tagad tur vairs nav, vedam no Daugavpils vai Rīgas.

Anna Fjodorova, Rudzātu pagasta iedzīvotāja:

— Strādājam vecāku lauku saimniecībā, tāpēc daudzus produktus ražojam paši. Pārsvarā izvēlos Latvijas uzņēmumu izstrādājumus, lai gan dažādām uzlīmēm uzmanību nepievēršu. Bet visgardākie cepumi un smalkmaizītes ir pašas ceptie — tad es zinu, ko un cik esmu mīklā ielikusi.

L.Kirillova
M.Rukosujeva foto

SLUDINĀJUMI, REKLĀMAS, LĪDZJŪTĪBAS

HNS-D SIA

DĪZEĻDEGVIELA
«eiro» un l/s traktortehnikai — 02-62 standarta

BENZĪNS
Elastīgas cenas, piegāde ar uzņēmuma transportu
Pērkot degvielu par taloniem mūsu uzpildes stacijās
ATLAIDES

Dzelzceļa 19, Līvāni
T. 5307147, 9405844
Fakss 5307149

Preiļu 1. pamatskola aicina uz vecāku sapulci 14. martā plkst. 17.00.
Darba kārtībā — skolas akreditācija.

SIA «Latvijas propāna gāze»
apsveic savus klientus Lieldienu svētkos un dara zināmu, ka sakarā ar šiem svētkiem no 12. marta līdz 5. aprīlim notiks LOTERIJA starp SNG gāzes balonu lietotājiem:
1. balva — balona nomaiņa 3 reizes (bez maksas),
2. balva — balona nomaiņa 2 reizes (bez maksas),
3. balva — balona nomaiņa 1 reizi (bez maksas).

AUTOGĀZEI:
1. balva — 50% atlaide,
2. balva — 25% atlaide,
3. balva — 15% atlaide.

Gāzes uzpilde tiks veikta no 15. aprīļa līdz Līgo svētkiem. Loterijas izloze notiks š. g. 8. aprīlī. Rezultāti būs publicēti laikrakstā «Novadnieks».
Izziņas pa tālr. 53-22866, 53-22381.

SIA «KANTI» pārdod amonija salpetri.
Cena pēc vienošanās. Veic piegādi.
Noliktava — Līvānos, Celtniecības ielā 12a.
Tālr. uzziņām 9494906.

14. un 16. martā pārdos jaunputnus (5-6 mēn.), gaiļus, labas dējējvistas (10-12 mēn.). Cena pēc vienošanās. Tālr. 4622187, 6499217. 8.00 Silajāņos, 8.15 Riebiņos, 8.30 Preiļos, 9.10 Anspokos, 9.25 Kastīrē, 9.35 Rušonā, 9.45 Aglonā, 10.00 Jaunaglonā, 10.25 Ārdavā, 10.40 Pelēčos, 10.55 Aizkalnē, 11.10 Piliškās, 11.30 L.Klaparos, 11.45 Vārkavā, 12.00 Mačānos, 12.10 Vanagos, 12.25 Rožupē, 12.45 Līvānos (tirgū), 13.20 Rudzātos, 13.35 Prikuļos, 13.50 Anspokos, 14.00 Smelteros, 14.15 Polkoronā, 14.30 Stabulniekos, 14.40 Galēnos, 15.00 Sīļukalnā.

SIA «Kārlis Viens» iepērk lopus (kautsvarā): buļļus 1,15-1,17 Ls/kg, teles 1,05-1,10 Ls/kg, govis 0,95 Ls/kg, aitas 1,30-1,50 Ls/kg, piena teļus 1 Ls/kg.
Samaksa tūlītēja (pie sveršanas).
Formē subsidijas.
Tālr. 6468887, 53-81756, 53-48524.

Veikals «REINIS»
Lielākie grīdas segumu veikali Vidzemē un Sēlijā piedāvā:
* mīkstos grīdas segumus — no 0,95 Ls/m
  * **Atlaides līdz pat 25% — ari martā!!!**
  * **Izgriežam Jums nepieciešamā izmērā un formā**
* linoleju no 1,65 Ls/m, 2, 3, 4 m platums
* laminātu no 5,50 Ls/m
* paklājus — moderni un klasiski
* segas un spilvenus
  - citas ar grīdu saistītas lietas
  - pārdodam uz kredīta

darba dienās no 9.00 līdz 18.00
sestdienās no 9.00 līdz 15.00

Jēkabpilī, Rīgas ielā 180, tel. 5281866,
Valmierā, Rīgas ielā 64, tel. 4229544,
Rīgā, Ezermalas ielā 6, tel. 7089327.

Firma (lic. nr. 4-929) **pērk krāsainos metāllūžņus par labām cenām.**
Samaksa tūlītēja.
Adrese: Līvāni, Baznīcas 16. Tālr. 5341680 no 9.00 līdz 17.00, mob. tel. 9561121.

Z/s «Musino» iepērk lopus dzīvsvarā: govis, teļus, buļļus, piena teļus, zirgus, cūkas, aitas, kazas.
Tālr. 23887, 55639, 6461550, 9183601.

Iepērkam lopus dzīvsvarā: buļļus līdz 0,68 Ls/kg, teles līdz 0,60 Ls/kg, govis līdz 0,49 Ls/kg.
Samaksa uz vietas.
Tālr. 22454, 6593018.

Iepērkam mājlopus galai.
Tālr. 24147, 21956, 54-41779, 9584184.

SIA «Ranko» iepērk mājlopus dzīvsvarā.
Samaksa tūlītēja.
Tālr. 42807, 44179, 46384, 9161121.

Z/s «Vidsētas» iepērk: buļļus, teles, govis.
Tālr. 55645, 55649, 6563019.

Pērk
akordeonu. Tālr. 5381160, 9426610.

Meklē darbu
meistars, remontē dzīvokļus (ātri, kvalitatīvi). Tālr. 53-22854.

SIA «EAST WEST TRANSIT»
piedāvā vairumā benzīnu:
A-76, A-95 un **dīzeļdegvielu.**
Kvalitāte garantēta ar sertifikātiem.
Piegāde diennakts laikā.
Interesēties Rēzeknē, Komunālu ielā 6. Tālr. 4636520, 6587237.

Lielveikalā «Degas»
Preiļos, Brīvības ielā 2
(universālveikalā, 2. stāvā)
11. martā jauns preču pievedums.

Firma **pērk** un **pārdod** privatizācijas un zemes kompensācijas **SERTIFIKĀTUS Līvānos**, Rīgas ielā 45-45.
Tālr. 42892 katru dienu no 9.00 līdz 18.00.

Licencēta firma pērk un **pārdod** privatizācijas sertifikātus.
Preiļos, Raiņa bulvārī 15, tālr. 5307068 līdz plkst. 16, 23024 vakaros;
Līvānos, Stacijas ielā 1 (bijušais pakalpojumu kombināts), mob. tel. 6780843, tālr. 41221 vakaros. Katru dienu.

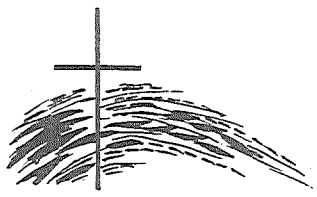

...un atmiņas ziedēs ap tevi
tik balti kā ābeles.
Esam kopā ar Irēnu Šaiteri un Henriku Viborno, MĀMIŅU un SIEVASMĀTI kapu kalniņā pavadot.
«LC» Preiļu nodaļa

Aiz tevis dzīvība un gaisma paliek...
Izsakām līdzjūtību Henrikam Vibornajam, SIEVASMĀTI pēdējā gaitā pavadot.
Darba biedri

Mājup neved ceļš vairs tevi,
Salūzis tavs dzīves tilts.
Šodien ardievas tev sakām,
Viegla lai tev kapu smilts.
Izsakām visdziļāko līdzjūtību Gunāra VAIVODA tuviniekiem, viņu mūžībā aizvadot.
A/s «Preiļu siers» šoferu kolektīvs

«NOVADNIEKA» KALENDĀRS

Rajona izglītības pārvalde

◆ 14. martā ģeogrāfijas olimpiāde 9. klasēm Preiļu 1. pamatskolā.

◆ 18. martā izteiksmīgās runas konkurss krievu valodā (kā svešvaloda) 6.-7. klasēm rajona padomes zālē.

◆ 20. martā kombinētā olimpiāde 4. klasēm (latviešu plūsmā) Preiļu 1. pamatskolā. Konkurss «Pazīsti savu organismu» 9., 10.-12. klasēm Preiļu 2. vidusskolā.

Rajona bērnu un jauniešu centrs

◆ 15. martā pulksten 12.00 rajona muzikālais konkurss «Do — re — mi».

◆ 15. un 16. martā kursi tautas deju kolektīvu vadītājiem «Etnogrāfiskās dejas, skatuviskās dejas».

◆ 16. martā no pulksten 10.00 līdz 17.00 kursi interesentiem «Floristika».

◆ 19. martā pulksten 17.00 komandu spēle «Spicprātis».

Rajona sporta klubs «Cerība»

◆ 14. martā Latgales reģiona sacensības minibasketbolā Preiļu 1. pamatskolā.

◆ 15. martā Ziemeļaustrumlatvijas futbola čempionāts: «Cerība» — «Preiļi» 1. pamatskolā.

◆ 16. martā vieglatlētika: «Lielā balva», fināls.

◆ 19. martā skolu sports: rajona sacensības galda tenisā (vidusskolas) «Cerībā».

◆ 20. martā skolu sports: rajona sacensības volejbolā «Cerībā».

Preiļu novada kultūras centrs

◆ 15. martā pulksten 11.00 rajona galvenajā bibliotēkā Ē.Hānberga, A.Berķa un I.Ziedoņa grāmatas «Lauku sēta ir gudra» prezentācija.

◆ Jauniešu mūzikas klubā Līču kultūras namā 22.00 viesi no Valmieras. Diskotēka «Fanny Club». Īpašais viesis — Ozols.

Slāvu kultūras un izglītības biedrība Preiļos

◆ 16. martā pulksten 12.00 sarīkojumu zālē Kārsavas ielā 4 krievu meteņu svinēšana. Tiek aicināti visi iedzīvotāji.

Kinoteātris «Ezerzeme» Preiļos

◆ 13. un 14. martā pulksten 18.00 un 20.00 piedzīvojumu trilleris «Operācija Zobenzivs».

◆ 15. 17. un 18. martā pulksten 18.00 un 20.00 mistisks trilleris «Citi».

◆ 19. un 20. martā pulksten 18.00 un 20.00 grāvējfilma «Vienīgais».

Galēnu kultūras nams

◆ 16. martā pulksten 19.00 Līvānu drāmas kolektīva izrāde «Maldu Mildas sapņojums». E.Zālītes komēdija trijos cēlienos.

Informāciju sagatavoja L.Rancāne